

H. de Roos

K de kameleon in de storm

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

DE KAMELEON IN DE STORM

door

H. DE ROOS

Geïllustreerd door

GERARD VAN STRAATEN

12e DRUK

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

HOOFDSTUK I

Het varende oerwoud

Het had de hele maand geregend totdat de wind ging draaien en de zon de overhand kreeg. Het water in de kanalen en meren van Friesland was door al die regen abnormaal hoog gestegen en nu draaiden de gemalen dag en nacht om ai het overtollige water in de zee te pompen. Die pompen van de gemalen waren zo sterk, dat je zelfs in het grote meer midden in Friesland het water duidelijk kon zien stromen. In het dorp vlakbij het meer woonden Hielke en Sietse, de jongens van smid Klinkhamer. Zij waren bij hun vader in de smederij, toen de brugwachter binnen kwam.

„Wat ik nog nooit beleefd heb, heb ik nu beleefd,” riep hij nogal luidruchtig. „De hele doorvaart is versperd.”

„Is de brug in elkaar gezakt?” vroeg Klinkhamer.

„Of is er een groot schip tussen vastgelopen?” vroeg Sietse.

„Welnee,” zei de brugwachter, „er ligt een oerwoud voor!”

Klinkhamer en de jongens keken hem verbaasd aan. Zou de brugwachter een tik van de brug gehad hebben? Want een plotseling opdoemend oerwoud kon wel in een sprookje

voorkomen, maar in werkelijkheid was dat natuurlijk onmogelijk.

„Of ligt er een schuit met boomstammen voor de brug?” vroeg Hielke.

„Er ligt een eiland voor,” zei de brugwachter. „Het is door de sterke stroming losgezogen van de wal en nu ligt het precies voor de brug. Het is een rietpol van minstens tien meter in 't vierkant!”

„Dat is geen kleinigheid,” zei Klinkhamer.

„Dat is het zeker niet!” vond de brugwachter. „Ik heb met een vaarboom geprobeerd het hele geval weg te duwen, maar dat lukte niet. Kunnen de jongens even helpen met hun motorboot?”

„Met alle plezier!” zei Sietse. „Kom Hielke, wij gaan een oerwoud wegduwen.”

Dat karweitje was een kolfje naar de hand van de jongens, want zij hadden een sterke motorboot, waarop zij heel trots waren.

Het tweetal holde de achterdeur uit, het grasveldje over, tot zij bij de vaart kwamen die achter de huizen langsliep.

In het boothuis, dat door de jongens was gebouwd, lag hun motorboot die de naam Kameleon droeg. Het was een lompe, ijzeren boot met een stompe steven en met in het

midden de motor, die schuilging onder een ijzeren kap. Achter de motorkap waren het autostuur en de versnellingshandels. Sietse ging achter het stuur zitten en startte de motor. Hielke opende de grote deur aan de vaartkant en dan voeren onze schippers naar buiten. Nauwelijks was de Kameleon midden in de vaart of de jongens zagen tot hun verbazing, dat zij niet zoals voorheen onder de brug door konden kijken. Een bos van groene rietstengels belette hun het uitzicht op het meer, dat achter de brug lag.

„Dat begint wel op een oerwoud te lijken,” lachte Hielke.

„Het hele meer ligt verscholen. Wie niet beter weet zou denken, dat de vaart daar eindigt.”

„Het is een grote pol,” zei Sietse. „Ik moet er met volle vaart tegen aan varen.”

Hij gaf extra gas en luid ronkend begon de motor te draaien. De Kameleon schoot als een snoek vooruit. Sietse drukte de gashandel helemaal naar beneden, zodat de schroef heel snel door het water maalde en er achter de boot een brede baan van schuim ontstond. Op volle snelheid voer de Kameleon onder de brug door en, boem, tegen het drijvende eiland. Maar dat had zo’n zachte bodem dat de Kameleon er zonder moeite een paar meter in doordrong. De rietpol bleef

evenwel op haar plaats. De brugwachter, die juist terug kwam, riep:

„Dat is fout, jongens! Dat is helemaal fout wat jullie daar doen. Op die manier varen jullie het eiland in tweeën, en daar schieten wij niets mee op!”

„Hoe moet het dan?” vroeg Sietse. „Dat riet is zo zacht als koek!”

„Ik zal jullie een plank geven,” stelde de brugwachter voor, „die moeten jullie tussen de boot en het riet houden. Dat voorkomt het stukduwen van de pol.”

„Goed,” zei Sietse, en schakelde de motor op achteruit. Hij moest langzaam varen, want de Kameleon trok het eiland mee tussen de brug. Hielke duwde met de peddel het riet rond de boot weg en zo kwam de Kameleon tenslotte weer los uit het warnet van rietstengels en graszoden.

De brugwachter reikte Hielke een plank aan van een paar meter lengte. Hielke hield hem voor de boeg van de Kameleon en zei: „Nu lijkt onze boot precies een sneeuwschuiver.”

„Het is een rietschuiver!” zei Sietse, die vervolgens de Kameleon langzaam vooruit liet varen. De plank werd stevig tegen het eilandje gedrukt en de brugwachter riep:

„Goed zo! En nu maar duwen, jongens!”

Sietse gaf geleidelijk aan meer gas en het eiland begon los te raken van de wal.

„Ja, het lukt!” riep Hielke. „Ga door, Sietse!”

De sterke Kameleon begon nog meer kracht bij te zetten en nu bleek duidelijk, dat de jongens het eiland best konden wegvaren.

„Waar moet het heen?” vroeg Sietse.

„Naar de kant van de polderdijk. Er is daar een inham halverwege de Woudaap!” riep de brugwachter.

„Varen er geen boten?” vroeg Sietse. „Wij kunnen niet over het riet heen kijken.”

„Er is geen een boot in de buurt,” zei de brugwachter. „Alles is vrij! Vaar maar rustig door!”

De sterke Kameleon duwde het eilandje langzaam verder en Sietse stuurde naar links. Vervolgens voeren zij op ongeveer vijf meter uit de wal langs de polderdijk. Door schuin terzijde van het riet te kijken kon Sietse de afstand tussen de dijk en de rietpol goed gelijk houden. Maar dat was dan ook het enige baken waarop hij kon varen. Als er onverwachts een boot voor het eilandje zou opdoemen, zou ze door onze schippers onmogelijk gezien kunnen worden. Maar daarover hadden zij geen zorgen, er was immers geen boot in de buurt, had de brugwachter gezegd. Dat ook een brugwachter zich kon

vergissen, bleek helaas een tijdje later.

De jongens voeren rustig verder met het eiland, en dat ging uitstekend. De motor van de Kameleon behoefde niet overmatig zwaar te draaien, want toen het eilandje eenmaal op gang was, bleef het gemakkelijk doorvaren.

„Met onze boot kunnen wij toch maar alles,” pochte Hielke.

„Zij is geweldig sterk, hè?”

„Onze boot is van alle boten de beste,” gaf Sietse grif toe. „Zij zou met gemak alle rietkragen kunnen wegduwen. Stel je voor dat wij stiekem in het donker alle rietpollen naar het midden van het meer brachten. Dan zagen de mensen de volgende morgen een heel groot eiland in het meer liggen.”

„Als wij dat deden, waren wij meteen onze boot kwijt.

Veldwachter Zwart zou er vast beslag op leggen,” meende Hielke.

„Maar wij doen het ook niet,” zei Sietse. „Ons meer is veel te mooi om het te bederven.”

Hij keek weer langs de rietpol en zei:

„Ha, ik zie de inham al! Nog even en dan draai ik naar de wal.”

Maar op het moment dat Sietse het eiland naar de wal begon te sturen, klonk vóór hen in het riet een geritsel en daarna de luide stem van een man die mopperend riep:

„Wilverdraaid! Nu dat weer! Wat een pechdag!”

„Hoor je wie dat is?” fluisterde Sietse. „Het is Gerben! Even kijken wat er aan de hand is.”

Sietse stopte de motor en klom over de motorkap naar voren. Hij nam de peddel, stak die zo ver mogelijk naar voren tussen de rietstengels en maakte zo een opening waar hij doorheen kon kijken. Hij zag nu de boeg van een praam die beladen was met hooi. Gerben kwam juist vanaf het hooi op de voorplecht glijden en probeerde nu met de vaarboom de rietpol terug te duwen.

Sietse ging gauw weer achter het stuur en fluisterde lachend: „Gerben zit met een praam vol hooi vast in ons eiland. En nu ga ik hem lekker even plagen.”

Gerben, de knecht van boer Jellema, was een vrolijke jongeman, die veel van een grapje hield. Hij had de jongens dikwijls voor de mal gehouden en hij kon de gekste verhalen vertellen, die hij zomaar uit de duim zoog. De jongens hielden op hun beurt Gerben wel eens voor de gek en ook nu probeerde Sietse hun grote vriend een poets te bakken. Hij liet de motor van de Kameleon zachtjes draaien met het gevolg dat het duwen van Gerben geen zier gaf. Want zodra Gerben het eiland een stukje terug had geduwd, zorgde de Kameleon er voor, dat de rietpol net zo vlug terug kwam

tegen de praam.

„Wat is er, Gerben?” riep iemand vanaf de dijk. „Heb je moeilijkheden?”

Het was Sjoerd de postbode, die dat riep. Hij kwam juist terug uit de polder waar hij de brieven bezorgd had. Sjoerd zag de Kameleon evenmin als Gerben en hij begreep er ook niets van hoe het kwam, dat de praam niet terug wilde uit de rietpol.

„Jij bent er te diep ingevaren,” zei Sjoerd. „Daardoor zit het riet onder de praam vast. Jij had beter uit moeten kijken.”

„Ik heb heel goed uitgekeken,” zei Gerben. „Ik kon ruimschoots tussen de pol en de wal doorvaren, maar plotseling komt me die puinhoop naar de wal en verspert mijn weg.”

„Nou ja,” zei Sjoerd. „Zo het is, is het. Maar heb je ook een touw? Dan help ik trekken.”

„Ja, achterin heb ik touw,” zei Gerben. „Ik zal het je toegooien.”

Gerben klom weer op het hooi en liep naar achteren.

De beide Klinkhamertjes zaten stiekem te lachen.

„Het wordt steeds mooier.” fluisterde Sietse en dan hoorden zij Gerben roepen:

„Hierzo! Vang!! En nu moet je even wachten, dan ga ik weer

duwen!”

Gerben klom weer op het hooi, liep naar voren, waar hij zich weer van het hooi liet glijden en plantte de vaarboom stevig in de rietpol.

„Trekken maar!” riep hij en duwde uit alle macht, terwijl Sjoerd bijna met zijn neus op de grond lag, zo hard trok hij. Maar al hun inspanning had geen succes.

„Wij nemen het hele eiland mee!” zei Sjoerd hijgend.

„Als er een paar helpers meer waren,” verzuchtte Gerben, „zou het misschien wel lukken.”

Toen zag hij in de verte bij de watermolen, die de Woudaap heette, een man lopen. Het was Dijkstra, die in de molen woonde.

„Hallo Dijkstra! Hallo!” riep Gerben zo luid hij kon. „Kunt u even helpen?”

Dijkstra stak een hand omhoog ten teken, dat hij het begrepen had en kwam, vergezeld van zijn zoon Kees, naar de gestrande schipper.

„Zat jij te suffen, Gerben?” vroeg hij spottend. „Of moet je een bril kopen?”

„Als ik dat allemaal zou moeten uitleggen,” zei Gerben, „zat ik hier vanavond nog. Maar ik denk dat het uw schuld is dat hier zo’n groot eiland ronddrijft! U heeft de molen zeker veel

te hard laten malen en daardoor is het riet losgespoeld.”

„De molen heeft vandaag helemaal niet gedraaid,” zei Dijkstra verontwaardigd. „Wat wil jij mij nou aanwrijven? Als jij te stom bent om goed te kunnen sturen, moetje dat niet aan mij wijten! Koeiedrijver!”

„Maak geen ruzie,” zei Sjoerd. „Laten wij opschieten, want ik heb niet veel tijd.”

„Ik ook niet,” zei Dijkstra.

Daarna begonnen Sjoerd, Dijkstra en Kees te trekken, terwijl Gerben duwde. De praam ging langzaam achteruit, maar de Klinkhamertjes zorgden er wel voor dat de rietpol meeging.

„Als wij zo doorgaan, ben ik straks weer terug bij de boerderij,” riep Gerben.

„Moet jij daar dan niet zijn?” vroeg Dijkstra.

„Welnee! Ik kom er net vandaan!” riep Gerben.

Hielke en Sietse hadden de grootste pret, maar toen zagen zij vanaf het dorp veldwachter Zwart naderen.

„Zwart kan ons zien,” zei Hielke. „Laten wij er mee ophouden.”

„Nog even,” zei Sietse. „Dan zijn wij precies voor de inham en duw ik het eilandje erin.”

Met de vereende krachten van Gerben, Dijkstra, Sjoerd en Kees gingen de praam en het eiland langzaam verder totdat

Sietse luid riep:

„Stop maar mannen! Zo is het ver genoeg!”

Gerben en zijn helpers hielden verbaasd op met zwoegen en Sietse gaf de Kameleon vol gas waarna het eiland tegen de wal werd geduwd. De praam van Gerben raakte geheel los uit de rietpol en allen stonden een beetje verbaasd naar de jongens in de Kameleon te kijken. Waar kwamen die zo gauw vandaan?

En toen hoorden ze Zwart vanaf de dijk roepen:

„Goed gedaan, jongens! En Gerben? Wat moest jij met die hooipraam in die rietpol?”

„Ik wou er een nestje bouwen,” zei Gerben, „maar het is er te drassig!”

„Jij zat de jongens lelijk in het vaarwater!” zei Zwart. „Zij kregen nauwelijks de kans dat eiland in deze inham te duwen.”

„Nu nog mooier!” riep Gerben verontwaardigd. „Ik zat niet in hun vaarwater, maar zij zaten in het mijne. Zij sloegen linksaf zonder richting aan te geven!”

„Wij hoefden geen richting aan te geven,” zei Sietse. „Dit was toch geen boot. Het was een varend stuk land.”

„Jullie zijn een paar grote bandieten!” riep Gerben. „Jullie hebben mij voor niets laten ploeteren om de praam los te

krijgen!”

„Maar daarvoor gaan wij je nu helpen,” zei Sietse. „Waar moet je heen met dat geitevoer?”

„Gei te voer?” zei Gerben. „Het is het geurigste hooi uit heel de omtrek!”

„En hoe zit het met ons?” riep Dijkstra. „Kunnen wij gaan of worden wij nog bedankt voor de hulp?”

„Natuurlijk vrienden. Nog wel bedankt!” riep Gerben. „En ik ben graag tot een wederdienst bereid.”

Dijkstra ging terug naar de Woudaap en Kees volgde met een somber gezicht, omdat hij zijn vader moest helpen en niet met zijn vrienden mee mocht.

Hielke trok de plank, die nog tegen de rietpol lag, aan boord, waarop Sietse de Kameleon achter de praam van Gerben stuurde.

„Varen maar!” riep Gerben. De Kameleon begon te duwen.

„Waar gaan wij heen?” vroeg Sietse.

„Naar de andere kant van het dorp,” zei Gerben. „Het hooi is voor Bruinsma!”

Dijkstra en Kees waren terug bij de Woudaap en Zwart en Sjoerd fietsten samen naar het dorp. Gerben en de beide schippers van de Kameleon voeren met een matige snelheid naar de brug.

„Als je een half uur eerder was geweest, had je niet door de brug kunnen varen, Gerben,” zei Hielke. „Dat drijvende eiland versperde de hele doorgang.”

„Ja, ja,” zei Gerben. „Je kunt de gekste dingen beleven met die losgeslagen rietpollen. Een paar jaar geleden was ik met mijn zeilboot op bezoek bij een vriend aan de overkant van het meer. Het woei die dag nogal hard en toen ik tegen de avond terug wilde varen, dreef het meer vol met rietpollen. Ik laveerde er handig tussen door, maar ik laveerde zo lang tot ik weer terug kwam in het dorp aan de overkant. Ik was de weg kwijt geraakt door al die kleine eilandjes en had zonder het te weten in een cirkel rondgevaren, zodat ik weer terug kwam op het punt vanwaar ik was vertrokken.”

Sietse geloofde geen woord van dit verhaal en vroeg:

„Hoe ben jij toen thuis gekomen? Of heb je een paar dagen gewacht, totdat alle eilandjes waren weggedreven?”

„Welnee,” zei Gerben. „Diezelfde avond was ik op tijd thuis. De moeilijkheid was dat die drijvende rietpollen mij het uitzicht ontnamen. Ik moest dus iets uitvinden om over die pollen heen te kunnen kijken.”

„Toen klom jij zeker in de mast?” spotte Sietse.

„Als ik dat had gedaan, hoe zou ik dan hebben kunnen sturen?” vroeg Gerben. „Je kunt toch niet tegelijkertijd boven

in de mast en achter het stuur zitten.”

„Wat deed jij dan, Gerben?” vroeg Hielke nieuwsgierig.

„Ik weet het,” zei Sietse. „Hij stak alle rietpollen in brand.”

„Dat is een hele domme opmerking,” zei Gerben. „Want het groene riet geeft heel veel rook. Mijn uitzicht zou dan door een rookgordijn geheel verloren zijn gegaan. Nee Sietse, jij denkt altijd, dat jij pienter bent, maar ditmaal sla je de plank ver mis!”

„O, wacht, de plank!” riep Hielke en hij liep gauw naar voren, want de boten hadden de brug reeds bereikt. Hielke wierp de plank op de wal en de brugwachter die voor de praam de brug omhoog draaide, riep:

„Welbedankt, jongens! Jullie hebben goed werk geleverd.”

„Tot uw dienst!” riep Hielke. Ze voeren de vaart in naar het dorp.

„Zeg Gerben,” zei Hielke. „Nu weet ik nog steeds niet hoe jij de weg vond in dat doolhof van drijvende eilandjes.”

„Dat was toch heel eenvoudig,” zei Gerben. „Ik ging terug naar mijn vriend en leende van hem een spiegeltje van ongeveer twintig centimeter in het vierkant en hing dat boven in de mast. Een beetje schuin natuurlijk, zodat ik er van beneden af in kon kijken. En zo keek ik via de spiegel over de eilandjes heen en vond ik de weg gemakkelijk terug.” „Dat wil

ik onthouden,” zei Sietse. „Het is een handig middeltje om ergens overheen te kunnen kijken. Maar van Jat verhaal geloof ik geen woord.”

„Dat doet er ook niet toe,” zei Gerben. „Als een verhaal maar mooi is. Daar gaat het om!”

Zij voeren nu tussen de huizen van het dorp en langs het Raadhuisplein met de winkels, de kerk, het gemeentehuis en het hotel. Vervolgens naderden zij de boterfabriek, waar op de wal een jongen stond te wenken. Het was Louw Vrolijk, de zoon van de kaasmaker, die ook mee wilde varen. Sietse stuurde de boten zo dicht mogelijk langs de wal en Louw sprong op het hooi in de praam.

„Hallo!” riep hij lachend. „Waar gaan wij heen?”

„Nog honderd meter verder!” zei Gerben.

„Jullie gaan dus naar Bruinsma?” begreep Louw.

Ze legden de boten aan bij een klein boerderijtje. Een grote waakhond blafte even, maar stond dan rustig toe te kijken.

„Dat is Kara,” zei Louw. „Jij bent zoet hè, Kara?”

Louw sprong op de wal en streelde de hond over de kop.

Gerben, Hielke en Sietse volgden. Een magere man, die een beetje mank liep, kwam uit het boerderijtje en keek verheugd naar het hooi in de praam.

„Is dat allemaal voor mij?” vroeg hij.

„Jazeker,” zei Gerben. „Ik hoop dat het genoeg is.”

„Maar ik heb maar voor ongeveer de helft betaald,” zei Bruinsma.

„Dat weet ik,” zei Gerben, „maar wij willen dit slechte hooi graag kwijt. Daarom hebben we wat extra gegeven.”

„Dit hooi is helemaal niet slecht,” zei Bruinsma. „Er is nergens beter te krijgen.”

„Gerben zei tegen ons, dat dit het geurigste hooi uit heel de omtrek is,” zei Sietse.

„Ja, om het te roken in de pijp,” zei Gerben, „daar is het heel goed voor! En waar zullen wij het lossen, Bruinsma?”

„Hier op de wal, Gerben. Mijn vrouw en ik halen het wel in de schuur.”

„De jongens kunnen het wel binnen brengen,” zei Gerben.

„En ik gooi het wel op de wal.”

„Als dat kan, dan graag,” zei Bruinsma en hij haalde een grote kruiwagen met een hekwerk er op en daarin deden de jongens het hooi dat Gerben op de wal wierp. Toen de kruiwagen vol was reed Sietse haar naar de schuur, maar daarbij moesten Hielke en Louw ieder aan een kant de kruiwagen steunen, omdat Sietse haar niet in evenwicht kon houden. Bruinsma nam het hooi binnen in ontvangst, hij kieperde de kruiwagen leeg en begon het hooi netjes op te

stapelen. De jongens keerden terug om een nieuwe wagen vol te laden. Mevrouw Bruinsma kwam ook kijken en toen zij zag hoe zonder haar hulp het hooi naar binnen werd gebracht, zei zij: „Ik zal gauw een lekker kopje thee voor jullie zetten.”

Gerben probeerde de praam zo snel mogelijk te lossen, opdat hij dan ver voor de anderen klaar zou zijn, maar daar maakten de jongens meteen een wedstrijd van en op een draf brachten zij de ene kruiwagen na de andere in de schuur.

„Er lijkt wel haast bij,” zei Bruinsma verwonderd.

„Ja,” zei Sietse. „Anders gaat de geur van het hooi er af.”

„Dat is zeker weer een grapje van Gerben?” vroeg Bruinsma.

„Natuurlijk,” zei Sietse, hoewel Gerben van niets wist.

Doordat zij allen zo ijverig werkten, was het hooi spoedig gelost en in de schuur geborgen. Bruinsma veegde het erf schoon, want hoewel het boerderijtje erg oud was, zag alles er zo netjes mogelijk uit. De jongens sloegen het hooi van hun kleren en gingen met Bruinsma en Gerben mee naar de woonkamer. Ook daar was alles heel proper en netjes en het vloerzeil was zo glad dat Gerben er op uitgled. Door zich gauw aan Sietse vast te grijpen, wist hij een val te voorkomen.

„Dat heb jij nu van je harde werken,” zei Sietse. „Nu kun je niet meer op je benen staan van vermoeidheid.”

„Moest er dan zo hard gewerkt worden?” vroeg mevrouw

Bruinsma verwonderd.

„Jazeker!” zei haar man. „Anders gaat de geur van het hooi verloren, zegt Gerben.”

„Dat heb ik helemaal niet gezegd,” zei Gerben.

„Welnee,” zei Sietse. „Zo geestig is hij niet!”

„Geef hem maar kokend hete thee, mevrouw,” zei Gerben, „dan kan hij blazen en zolang hij blaast, praat hij niet!”

Mevrouw lachte en gaf ieder een kopje thee met een stuk Friese koek.

„Hoe gaat het met de boerderij, Bruinsma?” vroeg Gerben.

„Ik heb het erg druk,” zei Bruinsma. „’s Morgens sta ik om vier uur op en melk dan zeven koeien. Als ik daar mee klaar ben, ga ik om half zeven naar de stad en werk daar tot twee uur op een blikfabriek. Dan ben ik om drie uur weer thuis en heb dan weer werk op de boerderij tot negen uur ’s avonds.”

„En ik doe ook veel van het boerenwerk,” zei zijn vrouw.

„Anders kon mijn man het lang niet aan.”

„Ja, ja,” zei Bruinsma lachend. „Vorige week heeft mijn vrouw zelfs een hek getimmerd.”

„Ik ben bang dat wij dit niet kunnen volhouden,” zei mevrouw Bruinsma. „Mijn man klaagt gedurig over pijn in zijn been en volgende week moet hij voor onderzoek naar het ziekenhuis.”

„Mijn boerderij is te klein om er van te leven,” vervolgde Bruinsma. „In plaats van zeven koeien, zou ik er dertig moeten hebben. Maar dan moest de boerderij tweemaal zo groot gemaakt worden en zou ik veel meer land moeten bezitten. En daarvoor is veel geld nodig.”

„Tja,” zei Gerben. „En al had u geld, dan kreeg u toch geen land, want alles is in handen van andere boeren.”

„Inderdaad. Boer Twijnstra is hier al een paar maal geweest om te vragen of hij mijn boerderij kon kopen, maar het geld dat hij biedt, is veel te weinig. Is er nog thee, vrouw?”

Mevrouw Bruinsma gaf allemaal nog een kopje thee en toen Gerben dat even later had opgedronken, zei hij:

„Hartelijk dank, mevrouw. Ik ga er nu vandoor, want het is straks weer tijd voor het melken.”

Hij stond op en gleed warempel weer uit over het gladde vloerzeil.

„Drommels,” zei hij. „Hier zou ik mijn benen nog breken. Bij mij thuis loopt het toch veel prettiger!”

„Wel Gerben? Wat voor vloerbedekking hebben jullie dan?” vroeg mevrouw nieuwsgierig.

„Grind,” zei Gerben. „Niets is zo prettig als een laag grind op de vloer. Je hoeft nooit te stofzuigen, te dweilen of te wrijven. Éénmaal per week de hark er door en de kamer is weer

netjes! Kom jongens, we gaan!”

Bruinsma lachte hartelijk om die onzin van Gerben, maar zijn vrouw schudde haar hoofd.

Die Gerben had altijd wonderlijke praatjes, vond zij.

HOOFDSTUK II

De reis naar Hoogterp

„Brengeu jullie mij terug naar de boerderij?” vroeg Gerben.

„Natuurlijk,” zei Sietse en hij startte de motor van de Kameleon. Zij voeren weer door het dorp, naar het meer en vervolgens langs de polderdijk in de richting van de Woudaap.

Een jongeman liep op de polderdijk luid te zingen.

„Kijk,” zei Gerben. „Daar hebben we Tjalling ook weer. Hij gaat zeker bij de boeren werken. Zet de motor even af, Sietse. Dan kunnen wij horen, hoe mooi hij zingt.”

Tjalling Boonstra kwam uit de stad. Hij was een beetje onnozel en lachte altijd, 's Zomers trok hij naar de boeren om te helpen bij het hooien. Wat hij 's winters deed was niet bekend, maar volgens Gerben leefde Tjalling dan van het geld, wat hij zomers verdiende. Dat was niet waar, want zoveel verdiende Tjalling niet. De boeren namen hem in dienst, omdat zij een beetje medelijden met hem hadden, want het werk wat hij deed kon zelfs een schooljongen wel doen. Maar Tjalling kende blijkbaar geen zorgen, hij was altijd opgewekt

en daarom liep hij dan ook zingend langs de dijk. Nou ja, zingen? Hij kon helemaal niet zingen. Het lied wat Gerben en de jongens hoorden, was: — Rataka — tjieng — ka — boem! Rataka — tjieng — ka — boem!

Dat was het hele lied en dat werd steeds in dezelfde dreun herhaald.

„Het Friese volkslied is toch mooier,” vond Gerben.

„Maar Tjalling heeft zoveel woorden niet nodig.”

„Tjalling heeft ook niet veel geleerd,” zei Sietse. „Hij is nogal achterlijk!”

„Vergis je niet,” zei Gerben. „Zo achterlijk is hij niet. Hard werken doet hij nooit en hij leeft zo vrij en vrolijk als hij zelf wil. Vorig jaar fietste hij op een avond door het dorp. Het was al donker en hij had geen licht op zijn fiets. Voor hem reed toevallig veldwachter Zwart. Drommels, dacht Tjalling, hoe kom ik hem voorbij, zonder dat hij merkt dat ik geen licht op heb? En wat deed die goochemer? Hij riep: „Mijnheer Zwart, uw achterlichtje brandt niet!” Het was helemaal niet waar, maar dat wist Zwart niet en hij stapte af en ging het achterlicht controleren. Van die gelegenheid maakte Tjalling gauw gebruik om door te rijden. Dat was toch lang niet dom, hè?”

„Als het maar waar is,” zei Sietse.

„Als jij het niet geloven wilt,” zei Gerben, „vraag het dan aan Zwart. Hij heeft het zelf verteld!”

Er waren wel meer verhalen over Tjalling, maar wat de mensen ook van hem zeiden, daar trok hij zich niets van aan en opgewekt zong hij — Rataka — tjieng — ka — boem! Rataka — tjieng — ka — boem! Zo’n lied verveelt een toehoorder gauw en daarom voeren onze schippers maar weer verder. Zij naderden de Woudaap waar Dijkstra en Kees aan het appel plukken waren van de drie bomen die naast de molen stonden.

„Ik dacht al,” zei Sietse. „Waar blijft Kees toch, maar hij is aan het appeleten en dat vindt hij natuurlijk het allerbelangrijkste.”

„Hij zal zich wel ziek eten,” zei Louw.

„Dat doet hij zeker, als hij de kans maar krijgt,” zei Hielke.

„Hallo Dijkstra!” riep Gerben. „Zit er nog een appeltje voor mij aan?”

„Kom er maar een halen!” riep Dijkstra.

Dat lieten onze vrienden zich geen tweemaal zeggen en vlug stuurde Sietse naar de wal. De roodwangige dikke appels lachten de jongens toe en Dijkstra plukte er voor ieder een paar. Intussen stopte Kees handenvol appels onder zijn overhemd en in zijn zakken en kroop er stiekem mee onder de molen waar hij zijn buit ging verstoppen. Sietse had alles

gezien, maar hij liet het niet blijken.

„Het zijn heerlijke appels,” zei Gerben, die er gretig in hapte.

„Jazeker,” zei Dijkstra. „Het is met vruchtbomen al net eender als met de dieren. Als je er goed voor zorgt, krijg je alles dubbel en dwars terug. Een goed verzorgde koe geeft extra melk en een met zorg behandelde appelboom geeft extra vruchten.”

„Die bomen zien er heel mooi uit,” zei Gerben.

„Ja, ja, ik heb ze op tijd gesnoeid en bespoten,” zei Dijkstra.

„Dat houdt de bomen levend. Mijn grootste zorg was Kees. Hij wilde de appels reeds gaan plukken, toen het nog maar knikkers waren. Hee, waar is Kees? Keesie!! Waar zitje?”

„Hierzo!” zei Kees en hij kwam naast de molen te voorschijn.

„Wat heb jij daar op je pet?” vroeg Dijkstra. „Is dat spinrag? Hoe komt dat er op?”

Dat spinrag zat onder de molen waar Kees de appels had verstopt, maar dat vertelde de snaak niet en hij zei:

„Het zat, geloof ik, in de boom. Ik voelde bij het plukken mijn hoofd ergens tegen stoten.”

„Wat?” riep Dijkstra. „Voel jij het als je pet tegen spinrag stoot? Zo sterk heb ik het nog nooit gehoord!”

„Maar Kees is een bijzonder mens,” zei Gerben.

„Dat is-ie zeker,” zei Dijkstra. „Als ik niet op mijn tellen pas,

zijn binnen twee dagen alle appels verdwenen. Daarom zal ik zo gauw mogelijk een zak vol naar mijn zuster sturen, want als ik daar te lang mee wacht, heeft Keesie alles opgegeten. Zeg jongens, willen jullie morgen een zak appels voor mij naar Hoogterp brengen?”

„Hoogterp?” vroeg Sietse. „Waar ligt dat ongeveer?”

„Ik weet de weg wel,” zei Kees. „Daar woont mijn tante. Als wij morgenvroeg om negen uur gaan varen, zijn wij ’s middags om vier uur weer terug. Het is een leuk uitstapje.”

„Laten wij dat doen,” zei Hielke. „Ik wil wel eens in Hoogterp kijken.”

„Dus jullie doen het?” vroeg Dijkstra.

Allen stemden toe.

„Neem dan nog een paar appels,” zei Dijkstra en hij deelde handenvol uit.

Smullend voeren onze schippers daarna verder naar de boerderij van Jellema, waar de praam bij een steigertje werd vastgelegd.

„Bedankt voor de hulp, jongens,” zei Gerben. „Het spijt mij dat ik morgen niet met jullie mee kan naar Hoogterp, want daar moeten jullie voorzichtig zijn. Er wonen rare mensen. Ze geven je zomaar een pak slaag als je vriendelijk goedendag zegt. Verleden jaar hebben ze er eenje aan de kerktoren

opgehangen.”

„Jij bedoelt zeker de vlag?” vroeg Sietse.

„Welnee,” zei Gerben. „Een nieuwe klok! Tot ziens, vrienden.”

Gerben verdween op het erf van de boerderij en onze vrienden voeren terug naar huis.

„En?” vroeg Klinkhamer. „Is het drijvende eiland al op een veilige plaats opgeborgen?”

„Natuurlijk, vader,” zei Sietse. „Onze sterke Kameleon staat voor niets. En wij hadden ook een aanvaring met de praam van Gerben.”

En toen vertelden Hielke en Sietse wat zij allemaal beleefd hadden met die rietpol. Klinkhamer schudde zijn hoofd.

„Het is wel vreemd,” zei hij, „maar jullie en Gerben lijken elkaar wel aan te trekken als magneten.”

„Maar nu is onze benzine bijna op,” zei Sietse. „En wij hebben Dijkstra beloofd dat wij een zak appels naar Hoogterp zullen brengen.”

„Naar Hoogterp?” zei Klinkhamer. „Dat kunnen jullie niet op een middag doen, daarvoor is het te ver.”

„Wij gaan morgen om negen uur,” zei Hielke. „Dan zijn wij om vier uur weer thuis.”

„Goed,” zei Klinkhamer. „Neem dan maar een blik

benzine.”

De jongens vulden de tank boordevol en zo lag de Kameleon klaar voor de reis. De volgende morgen kwam Louw reeds vroeg bij de smederij en omdat Hielke en Sietse ook klaar waren, besloten zij om maar meteen te vertrekken. Het was nog voor half negen toen zij bij de Woudaap aanlegden. Kees was nog bezig zijn vader te helpen met het dichtbinden van de zak met appels. Dijkstra legde er een touw omheen en maakte er een knoop in die hij heel stijf aantrok. Om te voorkomen dat de knoop los zou gaan, moest Kees er met een vinger op drukken. Dijkstra maakte gauw een tweede knoop, maar toen hij die wilde aantrekken, trok Kees zijn vinger terug, zodat de eerste knoop weer los schoot.

„Wat doe je nou?” riep Dijkstra. „Waarom laat je die knoop schieten?”

„Omdat ik mijn vinger ertussen krijg,” zei Kees.

„Welnee, ik zorg wel dat dat niet gebeurt,” zei Dijkstra.

Maar Kees durfde het niet en hij vroeg aan de vrienden die juist aan wal kwamen, of een van hen wilde helpen.

„Welja, met alle plezier,” zei Hielke. „Wat moet ik doen? Even die knoop vasthouden? Is dat alles?”

Met de hulp van Hielke had Dijkstra de zak weldra stevig dichtgebonden. Om er zeker van te zijn dat zijn brave Kees

onderweg niet uit de zak zou snoepen, legde Dijkstra wel vier extra knopen in het touw. Dan deed hij er een label aan waarop stond:

— Aan mevrouw De Vries-Dijkstra, Dorpsstraat 12, Hoogterp.

—

„Zo jongens,” zei hij. „Ik hoop, dat de appels goed bezorgd worden. En letten jullie op Kees? Als hij de zak probeert open te maken, mogen jullie hem op de vingers tikken!”

„Ja, met een kippeveer,” zei Kees.

„Als jij niet van de appels afblijft,” zei Dijkstra, „mogen je vrienden jou te water kieperen! Jij bent dus gewaarschuwd!” Sietse en Louw droegen de zak in de Kameleon. Dijkstra wenste de jongens een plezierige reis en drukte Kees op het hart om vooral de groeten aan de familie over te brengen. Hij bleef nog even de boot nakijken, die nu snel naar de overkant van het meer voer. Daar was een groot kanaal waaraan even verder een dorp lag. Midden in het dorp was een smalle zijvaart en daar moest volgens Kees de Kameleon ingestuurd worden. Er lag een brug over de vaart die zo laag was, dat de Kameleon er nauwelijks onderdoor kon. Daarom stopte Sietse de motor en trokken de jongens de boot onder de brug door. Zij moesten daarbij diep bukken om niet het hoofd te stoten, maar nauwelijks waren zij onder de brug

door, of Hielke riep:

„Wat zijn wij grote uilskuikens! Er hangt een bordje aan — Vrij van Tol —. Wij hadden alleen maar even hoeven te toeteren.”

„Had dat maar eerder gezegd,” zei Sietse, „nu hebben wij allemaal vuile handen!”

Dat kwam door de roestige ijzeren balken die onder de brug lagen. De jongens wasten hun handen in het water en toen werd de motor weer gestart en voeren zij verder langs de huizen van het dorp tot zij in het vrije veld kwamen. Boven de weilanden, waarvan sommigen geheel geel waren door de vele boterbloemen, zongen de leeuwerikken hun hoogste lied en duikelden de kievieten als echte luchtacrobaten. De boerenzwaluwen vlogen heen en weer boven de vaart en scheerden vaak razendsnel over de hoofden van de jongens. Kees probeerde er een te grijpen.

„Niet doen, jô!” zei Hielke.

„Laat hem maar,” zei Sietse. „Een zwaluw vang je nooit! Die zijn veel te vlug!”

In de verte ratelde een maaimachine en toen de jongens dichterbij kwamen, zagen zij achter de machine een ooievaar deftig meelopen om af en toe een wegspringende kikker te pakken.

„Die ooievaar is pienter,” zei Louw. „In het lange gras vindt hij de kikkers niet, maar die komen nu achter de machine tevoorschijn. Hoe weet zo’n vogel dat zo gauw?”

Met lange passen liep de ooievaar met de machine mee en zolang de jongens het konden bekijken, bleef de vogel de boer volgen. Maar de Kameleon ging door. De aandacht van de jongens werd nu getrokken door rijen stokken, die rechtop in de vaart waren geplant.

„Het staat hier vol fuiken,” zei Kees. „Kijk uit Sietse, dat jij ze niet stuk vaart!”

Sietse stuurde de Kameleon naar het midden van de vaart en voer netjes langs de stokken.

„Als ik geweten had, dat hier zoveel vis zat,” zei Louw, „had ik een hengel meegenomen.”

„Voor vissen hebben wij toch geen tijd,” zei Kees.

„En het mag ook niet,” waarschuwde Hielke. „Kijk maar naar dat bordje!”

Aan de kant stond een bordje met het opschrift: — Verboden Viswater —.

„Hier mag ook al niets,” vond Louw. „Dan ben ik toch maar liever op ons meer.”

Twee paarden, die aan de waterkant stonden, gingen er plotseling vandoor, toen de Kameleon naderde. Zij sloegen

zo wild met hun hoeven in de grond, dat de kluiten aarde in het rond vlogen.

„Zo doen de wilde paarden in de steppen ook,” zei Kees.

„Hoe weet jij dat?” vroeg Louw. „Ben jij ooit in een steppe geweest?”

„Ik heb het gezien op een film.”

„Dus wij zijn nu in de steppen van Friesland,” zei Hielke.

„Het is hier wel stil. Je ziet bijna geen mens.”

„Dus zouden wij hier best kunnen gaan vissen,” merkte Louw op. „Niemand ziet het.”

Maar Sietse schudde zijn hoofd.

„Ik vertrouw het hier niet. Je kunt nergens uit deze vaart ontsnappen. Als de politie je opwacht aan het begin of aan het eind, ben je er altijd gloeiend bij als je vis hebt gevangen.”

„Pas op, Sietse!” waarschuwde Kees. „Er is overstekend wild voor de boot!”

Een moeder eend met twaalf donzig gele kuikentjes achter zich, zwom door de vaart. Maar in plaats van over te steken bleef de eend recht voor de Kameleon uit zwemmen. Sietse minderde snelheid en volgde de eenden. De jongens vonden het wel grappig, maar de eend bleef de weg zolang versperren, dat het begon te vervelen.

„Je kunt er wel langs, Sietse,” zei Louw.

Sietse stuurde naar rechts en gaf meer gas. De Kameleon schoot vooruit en was in een ommezien naast moeder eend, die nu snel gepasseerd werd. De kleine eendjes dobberden wild op en neer op de grote golven die achter de Kameleon aan rolden.

„Je ziet nooit dat zo’n klein eendje omslaat op die hoge golven,” zei Louw.

„Dat komt omdat zij zo licht zijn,” wist Hielke. „Ze hebben tenslotte ook nog vleugels waarmee ze hun evenwicht kunnen bewaren.”

De vaart was nogal smal, maar wel diep, want de Kameleon kon vrijwel steeds op de grootste versnelling varen. De jongens legden dan ook in korte tijd een grote afstand af en toen Hielke omkeek, zag hij het dorp dat vlakbij het meer lag, heel in de verte liggen.

„Wij schieten lekker op. Dat dorp is al bijna niet meer te zien.”

„Maar wij zijn er nog lang niet,” voorspelde Kees. „Dit is een hele lange vaart!”

„Toch zie ik al een dorpje,” zei Louw. Kees knikte. „Dat is Laagterp. Als wij daar zijn is het nog een uur lopen naar Hoogterp!”

„Dat is dan een halfuur varen,” berekende Sietse snel. „Onze

boot gaat vlugger dan iemand die loopt.”

De Kameleon ging een bocht om en zag zijn weg versperd door een roeibootje, dat midden in de vaart lag en waarin drie slordig geklede jongens zaten. Zij staken een hand op ten teken dat de Kameleon zijn snelheid moest minderen.

„Wat is er?” riep Sietse.

„Kunnen jullie ons meenemen naar Laagterp?” vroegen de jongens.

Onze vrienden keken elkaar eens aan, want het drietal zag er niet bepaald vriendelijk uit.

„Zij komen uit de woonboten, die in Laagterp liggen,” fluisterde Kees. „Het zijn geen beste.”

„Maar wij zijn met z’n vieren,” fluisterde Sietse terug. „Zij met hun drieën. Wij hoeven dus niet bang voor hen te zijn.”

„Wat fluisteren jullie toch?” riep een van de jongens. „Of willen jullie ons niet helpen? Zijn wij niet voornaam genoeg?”

Als antwoord stuurde Sietse de Kameleon achter de roeiboot en begon haar te duwen.

Tot verwondering van het drietal ging het steeds sneller.

„Die boot moesten wij hebben,” zei de ene. „Daar konden wij geld mee verdienen.”

„Zitten er appels in die zak?” vroeg een ander.

„Ja!” zei Kees. „Ze zijn voor mijn tante in Hoogterp.”

„Geef ons een paar.”

„Dat mag niet van mijn vader,” zei Kees.

„Die ziet het toch niet.”

„Maar mijn tante ziet het wel als de zak is open geweest,” zei Kees. „En daarom doe ik het niet.”

De jongens noemden hem een flauwe gierigaard en staken hun hoofden bij elkaar. Onze vrienden sloegen hen argwanend gade en zagen hoe een van de jongens achter op de rand van het bootje ging zitten. Hij schoof langzaam dichterbij de boeg van de Kameleon en het was duidelijk dat hij het plan had om aan boord van de Kameleon te klimmen. Maar zover liet Sietse hem niet komen. Hij stuurde onverwachts naar de wal, zette de motor op achteruit, zodat de roeiboot alleen verder voer en in een rietkraag terecht kwam. Dan ging de Kameleon alleen verder.

„Gemenerikken!” scholden de jongens als dank voor het gratis vervoer dat zij genoten hadden. Ook riepen zij nog van gierigaards, appeldieven en nog veel meer, maar onze vrienden hoorden dat niet, zij voeren intussen het dorpje Laagterp binnen. Er stonden een klein kerkje, een paar boerderijen, een winkeltje en enige woningen. Dat was het hele dorp. Aan de andere kant van het dorp lagen tien woonschepen waarlangs de Kameleon haar weg vervolgde.

Sommige van deze woonschepen waren zo oud en wrak dat het een wonder mocht heten, hoe zij nog bleven drijven. Op een terrein naast de schepen lag het vol autowrakken.

„Het zijn autoslopers,” wist Kees. „Maar hoe zij aan de auto's komen, weet ik niet. Mijn tante vertelde dat de politie hier vaak komt voor onderzoek naar gestolen wagens.”

„Het lijkt een raar volkje,” zei Sietse, maar dat zei hij niet te luid, want op de wal stonden enige mannen naar hen te kijken.

Snel voeren de jongens verder. Ze zagen nu een kerktoren, die volgens Kees van Hoogterp was. Toen zij ongeveer halfweg waren tussen Laag- en Hoogterp merkten zij in een weiland een heel dik varken op.

„Wat een dikzak!” zei Kees. „Die is zo groot als een nijlpaard. Ik heb nog nooit zo'n reuze varken gezien.”

„Daar zit er nog een,” zei Louw. „Kijk, daar in de sloot. Zijn kop steekt nog net boven water.”

„Maar dat klopt niet!” riep Sietse. „Dat dier zakt straks kopje onder en verdrinkt!”

Hij stopte de motor en legde aan. De jongens holden naar de plaats waar het grote varken in een moddersloot lag en zagen hoe het dier zich probeerde op te richten. Dat ging niet gemakkelijk in die modderbrij en Hielke die het arme dier

graag wilde helpen, haalde gauw een touw uit de Kameleon.
„Zo’n zware kolos trok je niet een-twee-drie op de wal,”
meende Louw.

„Als wij niets doen, zakt hij steeds dieper,” zei Sietse. „En dan is-ie verloren.”

„Ik ga een grote lus in het touw maken,” stelde Hielke voor.
„Die gooien wij om zijn nek en dan proberen we hem zo te helpen.”

„Wij hebben twee kansen,” vond Sietse. „Het lukt of het lukt niet!”

Hielke knoopte een lus en probeerde die rond de nek van het varken te werpen. Maar hij was geen cowboy en de eerste poging mislukte dan ook totaal. Het touw viel over de snuit van het varken en het dier begon luid te knorren. Het probeerde zich op te richten en tot vreugde van de jongens kwam het iets verder boven water.

„Goed zo, dikzak!” riep Sietse. „Volhouden! Het gaat goed!”
Maar de spreekwoordelijke luiheid van het varken liet zich gelden en het bleef loom liggen zonder zich verder in te spannen.

„Hij is vast doodmoe,” dacht Kees.

„Wij gaan het nog eens proberen,” zei Hielke en hij wierp het touw opnieuw naar het varken. De lus bleef achter een oor

hangen en het dier begon te schreeuwen. Toen kwam het plotseling helemaal omhoog, klom op de wal en kwam dreigend op de jongens af.

„Pas op dat hij je niet bijt!” riep Sietse. „De beet van een varken is gevaarlijk. Daar krijg je bloedvergiftiging van!”
De jongens holden naar de Kameleon en ontkwamen

gemakkelijk aan hun belager, die te dik was om hard te kunnen lopen.

„Wat een grap,” lachte Kees. „Wij dachten dat die dikzak bijna verdronk, maar hij lag daar lekker te luieren.”

„Wij hebben hem gestoord in zijn rust,” zei Hielke. „Daarom is hij kwaad. Maar intussen ligt het touw nog bij de sloot.”

„Ik durf het wel te halen,” zei Sietse. Hij stapte weer aan land, maar het varken keek niet naar hem. Het liep naar het andere varken dat even verder met zijn snuit in de grond wroette. Sietse kon nu ongehinderd het touw terughalen. Maar toen hij weer bij de Kameleon kwam, bleef hij op de wal staan en keek verwonderd in de boot.

„Wat is er?” vroeg Hielke.

„Waar hebben jullie de zak met appels verstopt?” vroeg Sietse.

Toen pas ontdekten zij allemaal dat de zak verdwenen was.

„O, o! Wat erg!” jammerde Kees en hij werd er bleek van om zijn neus. „Wat zal vader kwaad zijn als hij hoort dat ik niet goed op de appels heb gepast.”

„Dat is onzin!” zei Hielke. „Wij zijn bestolen en dat kan jij niet helpen!”

„Als ik aan boord was gebleven,” zei Kees, „was het niet gebeurd!”

„Wij mogen wel blij zijn dat de Kameleon niet gestolen is,” zei Louw.

„Wij gaan op onderzoek uit,” besliste Sietse. „Er moet hier ergens iemand met een boot zijn.”

Hij startte de motor. Ze voeren langs de rietkragen op zoek naar een boot, die daar misschien ergens verborgen lag. Maar nergens was een spoor van geknakt riet ten teken dat er iemand doorheen gevaren was.

„Daarginds gaat een praam met hooi,” zei Louw. „Laten wij die man vragen of hij weet waar de appels zijn.”

Sietse stuurde de Kameleon de praam achterna, die spoedig werd ingehaald. De boerenknecht die achter op de praam met een vaarboom duwde, trok de boom binnenboord, toen de Kameleon vastmaakte. Sietse stopte de motor, zodat zij elkaar beter konden verstaan.

„Heeft u ook iemand gezien met een boot?” vroeg Kees.

„Wij zijn bestolen! Er is een grote zak appels uit onze boot verdwenen!”

„Drommels,” zei de knecht, „dat is lang niet leuk. Er wonen hier in de buurt zulke gehaaide dieven, dat jullie er niet op hoeven te rekenen, ooit die zak terug te zullen zien.”

„U bedoelt zeker die lui uit de woonschepen?” vroeg Sietse.

„Dat mag ik niet zeggen,” zei de knecht. „Wanneer je iemand

beschuldigt moettje het ook kunnen bewijzen. Maar het is een feit dat er hier vaak kleinigheden verdwijnen, waarvan nooit iets wordt terug gevonden.”

„Zo’n grote zak appels is toch geen kleinigheid?” zei Kees.

„Nou ja,” zei de knecht. „Maar zo’n hele grote waarde is het toch ook niet. Ik zie dat jullie boot Kameleon heet. Komen jullie uit het dorp van Gerben Zonderland?”

„Ja! Wij kennen Gerben heel goed,” zei Hielke.

„Ik ken hem ook,” zei de knecht. „Hij kan geweldig opscheppen. Hij heeft mij verteld dat jullie kleine boot met gemak de zwaarste pramen kan duwen.”

„Dat is waar!” zei Sietse. „Onze boot kan de grootste schepen duwen!”

„Willen jullie mij dan naar Hoogterp brengen?” vroeg de knecht. „Dan krijgen jullie een zak peren!”

„Maar wij moeten geen peren,” antwoordde Kees. „Wij moeten appels!”

„Het spijt me,” zei de knecht. „Wij hebben geen rijpe appels op de boerderij. Maar de peren zijn geweldig lekker en ze zijn zó groot!”

Hij beschreef in de lucht de vorm van een peer zo groot als een meloen.

„Zijn ze werkelijk heel lekker?” vroeg Kees.

„Ga maar mee, dan kun je ze zelf proeven,” zei de knecht.

„Dat doen we!” zei Sietse. „Wij gaan toch naar Hoogterp en kunnen dan bij de politie de diefstal aangeven.”

„Er woont geen politie in Hoogterp,” deed de knecht mee.

„Maar wat geeft het als jullie in plaats van appels een zak peren kado geven?”

„Ik weet het niet,” zei Kees. „Als mijn tante het maar goedvindt.”

„Hoe heet je tante?” vroeg de knecht.

„Anna,” zei Kees.

„Anna? Dat zegt mij niets,” zei de knecht. „Hoe heet zij verder?”

„De Vries-Dijkstra, Dorpsstraat twaalf,” zei Sietse, die het adres goed had onthouden.

„O ja, die ken ik wel,” zei de knecht. „De Vries werkt aan het onderhoud van de polderwegen. Ik weet zeker dat de peren daar heel welkom zullen zijn.”

„Laten wij het maar doen, Kees,” zei Hielke. „Je kunt je tante beter een zak peren geven, dan helemaal niets.”

„Dat is waar,” zei Kees. „Ik heb zelf ook liever een lekkere peer dan een appel.”

„Afgesproken!” zei Sietse. „Wij gaan mee naar de boerderij!” En hij liet de Kameleon de praam met hooi duwen.

De knecht vertelde de jongens dat hij Jouke heette en met Gerben in dienst was geweest bij de soldaten.

„Kon Gerben toen ook al zo fantaseren?” vroeg Hielke.

„Dat kon hij verschrikkelijk goed,” zei Jouke. „Ik weet nog hoe hij op een dag over hoofdpijn klaagde. Hij had een tube met hoofdpijntabletten en daaruit nam hij af en toe een tabletje. Maar het hielp niets. De officier kreeg medelijden met hem en besliste dat Gerben die dag maar rust moest houden. En vanachter de ramen stond hij toe te kijken hoe wij op mars gingen voor een tocht van vijftig kilometer.”

„Hij had natuurlijk geen hoofdpijn?” veronderstelde Sietse.

„Welnee,” zei Jouke. „Het was allemaal komedie. Maar doordat hij steeds tabletten innam, dacht iedereen dat hij het erg te pakken had. Pas later ontdekten wij dat hij de tabletten uit de tube had weggegooid en er pepermunjes voor in de plaats had gedaan. Wij hebben hem natuurlijk niet verraden, maar er wel om gelachen. Je moet maar op het idee komen.”

„Ik wou dat ik ook een goed idee wist, hoe ik straks de peren aan tante moet geven,” zei Kees. „Zij zal wel verbaasd zijn als er geen appels in de zak zitten.”

„Daar moet je niet zo zwaar over tillen,” zei Jouke. „Je geeft die zak gewoon over en als tante dan zo’n heerlijke peer proeft, denkt zij niet meer aan appels.”

„Zal ik dan maar niets van de gestolen appels vertellen?“ vroeg Kees.

„Welnee jongen,“ zei Jouke. „Als niemand van jullie over appels praat, weet je tante van niets en zij zal geweldig tevreden zijn met de heerlijke peren, die wij op de boerderij hebben.“

„Dat is een goed idee!“ zei Kees. Zijn gezicht klaarde helemaal op. „Dat heb jij goed bedacht, Jouke!“

„Maar ik heb ook heel veel van Gerben geleerd,“ zei Jouke. Wat hij allemaal geleerd had, vertelde hij niet, maar dat kwam later aan het licht.

HOOFDSTUK III

Hoe verrukkelijk de peren waren

Jouke had veel bewondering voor de Kameleon, die zonder moeite de grote praam voortduwde.

„Ik heb vaak aan Gerben zijn woorden getwijfeld,” zei hij, „maar van deze boot heeft hij niets teveel verteld. Ik wou dat ik haar had. Het zou mijn werk veel gemakkelijker maken.”

„Maar wij willen haar niet kwijt,” zei Sietse.

„Dat is te begrijpen,” zei Jouke. „Tjonge, wat varen wij hard. Zo snel ben ik nog nooit naar de boerderij gegaan.”

Zij naderden het dorp Hoogterp en passeerden een paar boerderijen.

„Bij de volgende boerderij moet ik zijn,” waarschuwde Jouke. Sietse stopte de motor en geruisloos gleden de boten naar de wal. Bij het erf van een grote boerderij werd aangelegd.

De boer, die voor het woonhuis stond, riep:

„Drommels, Jouke, ben jij nu al terug? Dat heb je vlug gedaan!”

„Ik had hulp van de beroemde Kameleon,” zei Jouke. Hij ging naar de boer en had even een gesprekje met hem. Dan

wenkte hij de jongens om ook aan wal te komen.

„Mijnheer Heida vindt het goed dat jullie een zak peren meenemen,” zei Jouke.

„Ik hoor dat er een zak appels van jullie verdwenen is,” zei de boer. „Dat is niet leuk. Maar omdat jullie geholpen hebben het hooi hierheen te varen, help ik jullie aan een grote zak peren. Kom maar mee!”

De vrienden volgden mijnheer Heida naar een tuin achter de boerderij, waar wel twintig vruchtbomen stonden. Aan enige bomen hingen dikke peren en daarvan begon Heida te plukken.

„Hier,” zei hij. „Proef maar eens hoe lekker ze zijn.”

Kees nam gretig een grote hap uit zo’n sappige peer en riep: „Heeeeerlijk!!”

Hielke, Louw en Sietse vonden de peren ook reuze lekker en Jouke, die een jute zak kwam brengen, zei:

„Ze zijn geweldig, hè? Ik heb toch niets teveel gezegd?”

„Het is waar,” zei Kees. „Tante is hiermee net zo blij als met de appels, hoop ik.”

Zij begonnen nu met hun allen zoveel peren te plukken tot de zak vol was. Jouke bond er een stevig touw omheen en knoopte het, evenals Dijkstra deed, met wel vier knopen vast. De jongens bedankten en droegen de zak in de Kameleon.

Zij zwaaiden nog een groet en voeren toen verder het dorp in. „Zie je die hoge lantaarnpaal?” zei Kees tegen Sietse. „Daar moet je aanleggen, want daar woont mijn tante.”

De hoge lantaarn was spoedig bereikt en de Kameleon legde aan. De jongens tilden de zak met peren op de wal en droegen haar naar een woning waar naast de deur het cijfer twaalf stond. Op het naambordje las Sietse H. de Vries en hij zei:

„Ja, het klopt. Hier moeten wij zijn.”

„Natuurlijk!” zei Kees verontwaardigd. „Ik weet toch zeker wel waar mijn eigen tante woont?!”

Kees belde aan en een mevrouw kwam opendoen, die duidelijk op de vader van Kees leek.

„Dag tante!” zei Kees. „Wij komen u een zak peren brengen.”

„Ha, ben jij dat, Kees?” riep tante verrast. „Kom binnen, jongens! Zet die zak maar in de gang.”

„Maar tante,” zei Kees. „U moet wel even kijken, hoe lekker deze peren zijn.”

Met zijn zakmes sneed Kees de zak los.

„Wat zijn dat grote!” riep tante en zij begon meteen te proeven.

„Jongens! Jongens!” riep ze dan. „Wat verrukkelijk! Nemen

jullie er ook van, er zijn er genoeg!”

En zo stonden zij allen in de gang van de peren te smullen.

„Hebben jullie al gegeten?” vroeg tante.

„Nee tante,” zei Kees. „Maar wij hebben boterhammen meegenomen.”

„Dan zal ik gauw voor koffie zorgen,” zei tante en zij nodigde de jongens in de huiskamer. Daar wees de klok reeds één uur aan.

„Is oom al naar zijn werk?” vroeg Kees.

„Ja, hij is net een kwartier geleden weggegaan,” zei tante.

„Dat is jammer,” zei Kees. „Oom had ook wel een paar peren gelust.”

„Maar hij kan er nog genoeg krijgen,” zei tante. „Zo’n grote zak vol is niet zomaar leeg.”

Terwijl de jongens hun boterhammen aten, nam tante nog een peer, want ze smaakten haar best. Ook bood zij de jongens nog een peer aan, toen zij hun boterhammen opgegeten hadden en nam er zelf ook nog een. Dat deed vooral Kees groot genoeg. Hiermee was immers het bewijs geleverd, dat de peren een heel gewaardeerd geschenk waren. Ze zaten een tijdje gezellig te praten tot het twee uur was en het tijd werd voor de terugtocht. Kees nam hartelijk afscheid van tante en de jongens kregen ieder nog drie dikke peren

mee voor onderweg. Zij stapten weer in de Kameleon en voeren weg, terwijl tante hen nawuifde tot ze buiten het dorp waren.

En toen begon Kees onbedaarlijk te lachen.

„Wat heb je?” vroeg Louw.

„Ik ben zo blij, dat het zo goed is afgelopen,” zei Kees.

„Tante heeft helemaal niet over appels gesproken en ik zat nog wel zo in de piepzak. Is het niet grappig? Zij had de peren nog liever dan appels. Heb ik even geboft?”

„Maar weet jij wel wat jij vergeten hebt?” zei Sietse. „Jij hebt niet de groeten overgebracht van je ouders.”

„Daar heb ik geen seconde aan gedacht!” riep Kees lachend.

„En tante ook niet, zij vond de peren zó lekker, dat zij vergat te vragen hoe het met mijn ouders was.”

„Jij bent wel vrolijk,” zei Louw. „Misschien zijn het wijnperen en word jij al een beetje dronken.”

„Dan maar dronken,” zei Kees en hij at de zoveelste peer op. De Kameleon voer op volle kracht en passeerde de boerderij van Heida. Sietse liet de hoorn toeteren, want op het erf liep Jouke. Hij keek om en holde dan naar de vaartkant.

„Hoe is het afgelopen?” riep hij.

„Heel best!” riepen de jongens.

„Tante vindt de peren verrukkelijk!” riep Kees.

„Dat heb ik al gezegd!” riep Jouke. „Nergens zijn er lekkerder peren! Doen jullie de groeten aan Gerben?!”

„Ja hoor! Wij zullen het niet vergeten! En tot ziens!” riepen de vrienden en dan voer de Kameleon snel verder. Bij het weiland waar de dikke varkens liepen, lagen de beide dikkerds nu samen in het modderbad.

„Dat zal lekker spek worden,” zei Louw. „Ik vind varkens maar vieze beesten.”

„Lust jij wel paling?” vroeg Sietse.

„Ik wel,” zei Louw. „Paling is een lekkernij!”

„Maar die wroeten ook altijd in de modder,” zei Sietse.

„Nou ja,” zei Louw. „Maar dat is onder water. Dat zie je niet!” Zij naderden de woonschepen die voor het dorpje Laagterp lagen. Sietse minderde snelheid, omdat de schepen anders last kregen van de hoge golven.

„Nu goed kijken, jongens,” zei Louw. „Misschien zien wij nog iets van onze zak appels.”

Vier paar jongensogen gluurden scherp naar de woonschepen. Een paar mannen riepen:

„Kijk voor je, nieuwsgierige apen!”

En dan plofte een steen naast de Kameleon te water, die de jongens nat spatte.

„Appeldieven!” schold Kees verontwaardigd, maar dat had hij

niet moeten doen, want nu werden de jongens met allerlei rommel bekogeld. Sietse gaf gauw vol gas en de Kameleon schoot vooruit en maakte hoge golven, waardoor de woonschepen woest op en neer dansten. De mannen op de wal scholden onze vrienden nu voor alles uit waarbij hun vrouwen hen kwamen helpen, omdat het huisraad in de boten vervaarlijk heen en weer werd geslingerd. De snelle Kameleon ging er intussen zo vlug vandoor dat de jongens in een ommezien onbereikbaar werden voor de projektielen waarmee gegoooid werd.

„Dat zijn geen plezierige mensen,” zei Kees, toen zij hun weg weer ongestoord konden vervolgen.

„Jij had niet moeten schelden!” zei Hielke. „Jij weet helemaal niet of zij de appeldieven zijn.”

„Ik weet het wel zeker,” zei Kees. „Want anders waren zij niet zo kwaad geworden.”

„En ik neem nog een lekkere peer,” zei Louw lachend. Hij haalde er een uit zijn zak en begon er van te smullen.

„Is dat je laatste?” vroeg Kees en hij keek er begerig naar.

„Welnee,” zei Louw. „Ik heb er nog twee. Een voor mijn moeder en een voor mijn vader!”

„Dat kan ik niet doen,” zei Kees.

„Nee, want jij hebt ze al op!” zei Sietse.

„Dat bedoel ik niet,” zei Kees. „Maar als ik peren meebreng, vraagt vader hoe ik daar aan kom. Het is beter dat er bij mij thuis helemaal niet over peren gepraat wordt!”

„Dat vind ik grappig,” lachte Louw. „Bij jouw tante mocht er niet over appels gepraat worden en bij je thuis niet over peren. Jullie zijn wel een bijzondere familie!”

„Maar het is toch niet mijn schuld?” begon Kees kwaad. „Ik kan het toch niet helpen dat..”

„Blijf kalm, Kees,” suste Hielke. „Wind je niet op. Wij hebben er allemaal evenveel schuld aan dat de zak met appels gestolen is! Laten wij er niet meer over kletsen! Kijk! Daar staat de ooievaar!”

De trotse vogel stond aan de kant van de vaart in het water te turen. Hij bleef rustig staan toen de Kameleon voorbij voer.

„Hij is niks bang,” zei Sietse. „Want hij weet dat hij tot de beschermde vogels behoort.”

„Hoe kan zo’n vogel dat weten?” vroeg Kees.

„Hij heeft het in de krant gelezen,” zei Sietse.

„Vlieg op!” was het antwoord.

Zij voeren nu door een lang en recht stuk vaart en er werd weinig meer gesproken. Of het door de zon kwam die met zijn warme stralen de jongens vermoeide of dat het veroorzaakt werd door het eentonig gebrom van de motor, is

niet bekend. Wellicht kwam het door die twee factoren samen, dat onze vrienden soesend en slaperig verder voeren. Het prachtige weideland met de zingende vogels gleed aan hen voorbij als in een mooie droom. Sietse, die ook al zat te suffen, voer bijna tegen de stokken van de aalfuiken. Hij schrok er van en zei:

„Drommels! Ik sliep bijna.”

„Sst,” fluisterde Louw. „Kees slaapt echt!”

Kees, die al knikkebollend onderuit gleed, lag nu heerlijk te slapen op de bodem van de boot. Intussen naderde de Kameleon het dorp aan het einde van de vaart.

„Straks kunnen wij lachen,” fluisterde Sietse. „Maak hem vooral niet wakker.”

Ze voeren het dorp binnen en Sietse liet de hoorn luid klinken voor de lage brug waar zij op de heenreis met moeite onderdoor waren gevaren. Door het zware geluid van de hoorn sprong Kees gelijk een duiveltje uit een doosje verschrikt omhoog.

„Wat! Wat is er?” vroeg hij.

„Ik toeter voor de brug,” zei Sietse. „Dat is alles.”

„Ik schrok mij een aap,” zei Kees. „Ik geloof dat ik sliep!”

„Erg wakker was je niet,” lachte Louw.

Een brugwachter draaide de brug open en de Kameleon kon

passeren. Maar even verder stond een veldwachter op de wal, die de jongens beduidde dat zij bij hem moesten komen.

Sietse legde aan.

„Waar komen jullie vandaan?” vroeg de veldwachter.

„Uit Hoogterp,” zie Sietse.

„Wij zijn bij mijn tante geweest,” zei Kees, hoewel de veldwachter helemaal niet wist wie de tante was van die onbekende jongen. Maar daar stelde de veldwachter ook helemaal geen belang in. Wel vroeg hij:

„Hebben jullie gevis?”

„Jawel, mijnheer,” antwoordde Sietse en zijn vrienden keken hem verbaasd aan.

„Aha,” zei de veldwachter. „Dat dacht ik wel. En waar is de vis?”

„Die hebben wij opgegeten,” zei Sietse.

Louw begon te lachen en de veldwachter keek argwanend in de boot.

„Jullie hebben geen hengels,” zei hij. „Of houd je mij voor de gek, kwajongen?”

„Welnee mijnheer,” zei Sietse. „U vroeg of wij gevis hebben en dat hebben wij gisteren gedaan. Op het meer. En de vis hebben wij gebakken en opgegeten!”

„Maak dat je wegkomt!” riep de veldwachter kwaad.

Sietse gaf gauw vol gas, waarop de Kameleon het grote kanaal in voer en daarna snel naar het meer tufte.

„Jij bent ook een mooie om aan de politie zulke antwoorden te geven,” zei Hielke tegen zijn broer.

„Ik zei toch de waarheid,” zei Sietse.

Louw en Kees lachten.

„Ik zal het thuis maar niet vertellen,” zei Sietse. „Want dan wordt vader vast kwaad.”

„Als mijn vader maar niet kwaad is,” zei Kees en hij keek bezorgd over het meer naar de Woudaap, die snel naderbij kwam.

„Hee Kees,” zei Sietse. „Jij moet vrolijker kijken! Zo ziet je vader meteen, dat er iets niet in orde is.”

„Als jullie maar geen woord over de peren zeggen!” zei Kees.

„Wij zeggen helemaal niets!” beloofde Louw.

In de verte sloeg een torenklok vier uur.

„Wij zijn prachtig op tijd terug,” vond Hielke. „De heenreis heeft langer geduurd dan de terugreis. Maar toen hadden wij ook meer oponthoud, door de jongens in dat bootje en met die varkens en toen nog een hooipraam duwen en daarna nog peren plukken!”

„Nu zeg jij toch peren!” riep Kees kwaad. „Denk er toch om en zeg het niet weer, want ik zie mijn vader al staan.”

Bij de Woudaap stond vader Dijkstra reeds op de Kameleon te wachten. Nauwelijks lag de boot voor de wal of Dijkstra vroeg:

„En? Wat zei tante?”

„Verrukkelijk!” zei Kees.

Louw proestte het uit van het lachen, waarop Kees hem verontwaardigd aankeek en vroeg:

„Is het dan niet waar? Heeft tante niet gezegd dat ze verrukkelijk smaakten? Wat zeggen jullie, Hielke en Sietse?”

„Het is waar!” zei Hielke. „Tante vond ze verrukkelijk.”

„Dan is het in orde,” zei Dijkstra. „Jullie worden wel bedankt voor het bezorgen.”

Maar zuiver in orde was het niet en het werd voor Kees de volgende morgen een kritiek moment, toen Sjoerd de postbode een briefkaart van tante bezorgde. Want tante schreef dat zij de peren zo verrukkelijk vond, dat zij meteen een briefkaart stuurde om haar broer hartelijk te bedanken.

„Die Anna,” zei Dijkstra lachend. „Zij is er zo blij mee dat zij per vergissing ‚peren’ in plaats van ‚appels’ schrijft. Is dat niet grappig?”

„Dat is heel grappig,” zei Kees en hij lachte vrolijk met vader mee.

Maar ’s avonds kwam er een brief.

„Heee?” zei Dijkstra. „Alweer van mijn zuster? Zoveel schrijft zij anders nooit.”

En dan las hij:

„Beste allemaal. De appels heb ik ook ontvangen. Jouke, de knecht van boer Heida kwam ze brengen. Hij had de zak stiekem uit de boot van de jongens geroofd en er peren voor terug gegeven. Jouke heeft vaak van die grappen. Maar bij deze grap heb ik geboft, want die peren zijn verrukkelijk. Trouwens de appels ook. Alles is nu in orde en nog wel bedankt. Hartelijke groeten...”

„Welverdraaid!” riep Dijkstra plotseling kwaad. „Waarom heb jij niet verteld dat de zak met appels verdwenen was, grote stiekemer die je bent?”

„Ik durfde het niet te zeggen,” zei Kees huilerig. „U bent altijd direct zo kwaad en tante vond de peren zo heerlijk. En waarom moet ik alleen de schuld hebben, die andere jongens waren er ook bij!”

„Hm,” bromde Dijkstra. „Maar ik houd er niet van dat jij zulke dingen verzwijgt. Maak daar geen gewoonte van, want dan zal ik het je prompt afleren! Begrepen?”

Dijkstra liep kwaad de kamer uit en ging naar buiten. Daar kwam Gerben voorbij.

„Hoe is het Dijkstra?” vroeg hij lachend. „Hebben de jongens

een leuke tocht gehad naar Hoogterp? Ik heb er nog niets van gehoord.”

Kees, die ook naar buiten kwam, zei:

„Jij moet de groeten hebben van Jouke, de knecht van boer Heida.”

„Goed zo,” zei Gerben. „Jullie hebben hem dus ontmoet?”

„Wacht jij eens even,” zei Dijkstra. „Jij kent die Jouke dus goed? Dan heb jij hem zeker gewaarschuwd dat de jongens naar Hoogterp zouden komen?”

Gerben begon te lachen en zei:

„Dat mocht ik toch zeker vrij doen? En de peren waren toch best?”

„Jij bent een lelijke... een grote... een gemene...”

In zijn kwaadheid wist Dijkstra niet zo gauw een woord te vinden, waarmee hij Gerben kon treffen en toen hij vervolgde: „Jij bent een laffe... een kwaadaardige...” kwam Gerben hem te hulp en zei doodleuk: „Een ruuzelduuzeldaazel!”

Dijkstra zweeg verbaasd en van die gelegenheid maakte Gerben gauw gebruik om lachend naar huis te fietsen.

„Als wij volgend jaar weer appels naar tante brengen,” zei Kees, „mag Gerben het niet weten.”

„Dat mag hij zeker niet,” zei Dijkstra. „Hij bederft toch altijd

de pret.” Of tante het daar mee eens was, valt te betwijfelen.
De peren waren immers verrukkelijk?

HOOFDSTUK IV

De jongens waarschuwen de politie

De bus uit de stad stopte voor de smederij om boer Bruinsma te laten uitstappen.

„Bruinsma begint steeds manker te lopen,” zei Klinkhamer, die door het raam van de smederij naar de bus keek.

Bruinsma zag Klinkhamer staan en kwam naar de smederij.

„Goedemiddag, Klinkhamer. Dag jongens,” zei Bruinsma.

„Ik ben naar het ziekenhuis geweest. Maar daar hadden zij geen goed nieuws voor mij. Het is helemaal mis met mijn manke been.”

„Moet u geopereerd worden?” vroeg Klinkhamer.

Bruinsma schudde zijn hoofd.

„Moet het er af?” vroeg Sietse.

„Welnee! Gelukkig niet,” zei Bruinsma. „Maar ik mag niet meer werken. Als ik er mee door ga, zit ik binnen een jaar in een invalidewagentje, zegt de dokter. En dat moet natuurlijk niet.”

„Dus u mag niet meer werken?” vroeg Klinkhamer. „Maar dat heeft u de laatste jaren ook veel te veel gedaan!”

„Dat is waar,” zei Bruinsma. „Ik ploeterde van ’s morgens vroeg tot ’s avonds laat. Daar moet ik nu mee stoppen. Ik zal mijn vee moeten verkopen en misschien ook de boerderij. Voor mijn vrouw zal dat een hele slag zijn, want zij is zo aan de dieren en het huis gehecht.”

„Maar als de dokters u voor invalide verklaren,” zei Klinkhamer, „krijgt u een uitkering van het rijk. En als u uw weiland dan verhuurt, heeft u daar ook nog inkomen van.”

„Maar dan wordt mijn inkomen vast minder,” zei Bruinsma. „En dat is niet plezierig. Enfin, ik moet het maar eens met mijn vrouw bespreken. Tot ziens.”

Bruinsma ging naar huis.

„Die man was altijd zo vlijtig,” zei Klinkhamer tegen zijn zoons. „Het is dubbel pech voor hem dat hij niet meer mag werken.”

„Bruinsma zou toch wel kantoorwerk kunnen doen?” vroeg Sietse.

„Daarvoor moet hij diploma’s hebben,” zei Klinkhamer. „En die heeft Bruinsma niet.”

Gerben kwam zoals gewoonlijk luidruchtig de smederij binnen.

„Goedemiddag allemaal!” riep hij lachend. „Weten jullie de nieuwste grap al van Tjalling Boonstra? Hij werkt bij boer

Brandsma en vanmorgen begon hij het hooi uit het midden van het weiland naar de zijkanten te harken. Brandsma kwam verbaasd vragen waarom hij dat deed. Wel, zei Tjalling, het weerbericht op de radio voorspelde regen in het midden van het land. Daarom breng ik het hooi nu naar de kanten.”

De jongens lachten.

„Dat is al een oud grapje, Gerben,” zei Klinkhamer.

„Ik hoorde het vandaag voor het eerst,” zei Gerben. „En weet u wat ik ook gehoord heb? Onze burgemeester gaat vertrekken!”

„Ook dat is geen nieuws meer, Gerben. De burgemeester gaat met pensioen!”

„Dan zal er wel een afscheidsfeest gegeven worden,” meende Gerben en hij keek al hoopvol.

„Natuurlijk,” zei Klinkhamer. „Wij kunnen onze burgemeester die zoveel voor onze gemeente heeft gedaan, niet met stille trom laten vertrekken.”

„Hoera, wij hebben dus een feest,” riep Gerben tevreden uit.

„Dat is een mooi vooruitzicht. Dan kunnen wij weer eens vrolijk zijn. Tot ziens vrienden!”

En fluitend verliet hij de smederij.

„Gerben wil maar vrolijk zijn,” zei Klinkhamer. „En hij heeft nog gelijk ook. Dan blijf je gezond.”

Klinkhamer begon een stuk ijzer recht te slaan op het aambeeld en bij dat lawaai vonden Hielke en Sietse het beter om te gaan varen. Maar waar bleef Louw? De jongens keken op de weg of hun vriend reeds in aantocht was. Er naderde wel een paard en wagen, maar van Louw viel geen spoor te bekennen.

„Wij moesten maar gaan,” zei Sietse. „Dan varen wij eerst naar het dorp om Louw thuis af te halen.”

Hielke vond het best. Nauwelijks voeren zij in de vaart of daar stond Louw op de wal en riep:

„Hee jongens! Mag ik niet mee?”

„Waar kom jij zo plotseling vandaan?” vroeg Sietse. „Wij hebben net nog op de weg gekeken en toen was jij nergens.”

„Ik zat achter op een wagen,” zei Louw.

„Die wagen hebben wij wel gezien, maar jou niet. Stap maar gauw in.” Sietse stuurde de boot naar de wal. Louw kwam aan boord en daarna vertrokken ze naar de Woudaap, waar Kees reeds zat te wachten. Hij kwam ook aan boord en gevierden besloten ze te gaan zwemmen. De Kameleon voer het meer op naar een plaats waar de wal zo laag was dat de boot er met haar boeg op kon varen. Hier legde Sietse aan en sprongen de jongens op de wal om zich in het gras van de dijk uit te kleden. Daarna dook de een na de ander te water en werd er

naar hartelust gezwommen. Een motorboot, waarvan de bestuurder niet goed oplette voer rakelings aan de jongens voorbij. Er waren drie jongemannen aan boord, die door Sietse werden uitgescholden voor slomerikken en slaapkoppen. Maar dan trok Kees hem aan zijn benen en begon Sietse hem te achtervolgen. De jongens stoeiden er flink op los, tot Louw zei: „Hee! Kijk eens wat die lui daar doen!”

De zojuist gepasseerde motorboot werd even verder tussen het riet geduwd. Daarbij werd het plat gevaren riet weer omhoog getrokken, zodat de boot onzichtbaar werd. De jongens keken verbaasd toe.

„Die gaan zich verstoppen!” vreesde Kees.

„Dat klopt niet,” zei Sietse. „Voor je plezier ga je niet midden in een rietpol liggen. Daar krijg je veel te veel last van muggen.”

„Ik heb gezien dat zij vreemde koffers aan boord hadden,” zei Louw. „Misschien zijn het inbrekers?”

„Ik wil er meer van weten.” Sietse stapte aan wal. De anderen volgden hem en sluipend als Indianen kropen zij langs het riet naar de plaats waar de boot verdwenen was.

Plotseling kwam een van de mannen op de wal. De jongens verschole zich vlug tussen het riet, waarbij zij tot hun knieën

in het water zakten.

„Wat een geluk, dat ik mijn kleren nog niet aan heb,” fluisterde Hielke.

„Sst,” waarschuwde Sietse. „Die man zegt iets.”

„Zo vinden zij ons nooit!” hoorden zij de onbekende zeggen.

„Er is niets te zien. Wat zeg je? Het dak? Nou ja, daarvoor mag je wel een vliegtuig of een helicopter hebben. Nee, ik vind het goed zo. Wij blijven het hier maar rustig afwachten.” De man verdween weer tussen het riet en de jongens kwamen te voorschijn.

„Wij moeten voorzichtig sluipen,” zei Sietse, „het kunnen wel gevaarlijke misdadigers zijn.”

„Laten wij niet allemaal gaan,” zei Hielke voorzichtig, „dat loopt zo gauw in de gaten.”

„Dat vind ik ook,” zei Kees, die lang geen held was en daarom achteraan kwam. „Het is beter als er twee in de Kameleon blijven. Die kunnen dan altijd nog gauw hulp gaan halen als dat nodig is.”

„Kees heeft gelijk,” vond Louw. „Wij moeten met alles rekening houden.” Hielke knikte.

„Goed. Zal ik naar de Kameleon gaan of wil jij dat, Sietse?”

„Ikke?” vroeg Sietse verbaasd. „Hoe kom je daar bij?”

„Nou ja, als jij niet zou durven,” zei Hielke, waarop zijn broer

alleen maar antwoordde door verontwaardigd met zijn hoofd te schudden.

„Wie gaat er met mij mee?” vroeg Hielke.

„Ikke!” zei Kees gauw.

„Dat dacht ik wel,” zei Hielke.

Kees en hij slopen terug naar de Kameleon, terwijl Sietse en Louw voorzichtig verder kropen op zoek naar de verstopte boot. Toen zij ongeveer op de plaats kwamen waar de boot moest liggen, zagen zij niets. Maar de geur van sigaretterook verried de aanwezigheid van de mannen tussen het riet. Sietse kroop dichterbij en duwde het riet een beetje weg. Door een kleine opening kon hij precies in de kajuit van de boot kijken. Een van de mannen zat te lezen in een boek. De andere zat bij een tafeltje te schrijven en de derde man... hee....? Wat deed die daar? Hij zat met een koptelefoon op en bediende een apparaat, waarvan Sietse vermoedde dat het een zender was. De man had zijn hand op een seinsleutel, die hij razendsnel op en neer bewoog. Hij seinde een boodschap naar iemand. Misschien wel naar het buitenland of naar een boot op de zee. Sietse kroop terug naar Louw.

„Heb je wat ontdekt?” vroeg Louw zachtjes.

„Zij hebben toestellen waarmee zij seinen,” fluisterde Sietse.

„Kom mee. Wij gaan Zwart waarschuwen. Die lui staan misschien in verbinding met het buitenland.”

„Drommels,” zei Louw. „Dat kan wat worden.”

Ze kropen vlug terug naar de Kameleon en vertelden Hielke en Kees wat zij ontdekt hadden.

„Dan zijn het vast internationale boeven,” zei Kees, „die hebben altijd zulke apparaten. Het zal voor Zwart moeilijk worden om hen in te rekenen. Zij zullen wel machinegeweren aan boord hebben.”

De jongens begonnen zich vlug aan te kleden.

„Als het werkelijk zulke internationale boeven zijn, wat moeten die hier dan in het hartje van Friesland zoeken? Hier zijn geen grote bankgebouwen om in te breken,” zei Hielke.

„Soms zoeken zij schilderijen,” meende Kees.

„Weet jij hier dan ergens dure schilderijen hangen?” vroeg Hielke. Kees wist ’t niet, maar Louw zei:

„In het museum in de stad.”

„Die worden veel te goed bewaakt,” dacht Sietse. „Kom jongens! Aan boord! Hoe eerder wij Zwart waarschuwen, hoe beter.”

De motor werd gestart en snel voeren de vrienden naar het dorp. Toen zij de Woudaap naderden, zei Kees: „Zet mij maar aan wal. Ik vertrouw het zaakje niet. Ik blijf liever op een afstand. Vanaf de omloop van de molen kan ik genoeg zien!” Sietse stuurde naar de Woudaap waar Kees op de wal sprong.

En op de grootste versnelling voer de Kameleon verder. Spoedig waren de jongens bij de brug. Toen zij de eerste huizen bereikten, zagen zij de politieboot bij het Raadhuisplein liggen. Dat betekende dat de brigadier met zijn mannen bij Zwart op bezoek was en dat vonden de jongens geweldig. Nu kon Zwart op de beste hulp rekenen, die hij zich maar wens kon. Sietse legde naast de politieboot aan en toen holden zij met hun drieën het Raadhuisplein over naar het gemeentehuis.

„Waar is mijnheer Zwart?” vroeg Sietse aan de bode.

„Is er iets?” vroeg deze verwonderd. „Toch geen ongeluk?”

„Dat niet,” zei Sietse. „Maar er iets geheimzinnigs en dat moet Zwart zo gauw mogelijk weten.”

„Ik zal hem waarschuwen.” De bode verdween achter een van de vele deuren in de lange gang. Weldra kwam hij terug en wenkte de jongens om het vertrek binnen te gaan. Met Sietse voorop kwam ons drietal in het kantoor waar mijnheer Zwart samen met de brigadier en twee agenten aan een tafel zat.

„Zo jongelui, hebben jullie iets geheimzinnigs ontdekt?” vroeg Zwart.

„Ja, mijnheer Zwart,” zei Sietse. „Drie mannen in een motorboot hebben zich verstoppt achter het riet. Een van hen zit telkens te seinen.”

„Zoouo?” zei Zwart. „En waar ligt die boot?”

„Vlak bij de plaats waar wij altijd gaan zwemmen,” zei Hielke.

„Dat is weer eens wat nieuws,” merkte de brigadier op. „Het gebeurt niet alle dagen, dat er vanuit een verscholen boot wordt geseind. Ik ben wel nieuwsgierig wat dat te betekenen kan hebben.”

„Laten wij er dan meteen heengaan,” zei Zwart. „Als die lui S.O.S. seinen, varen de reddingsboten misschien voor niets uit. En dat moeten wij voorkomen.”

„Willen jullie ons de weg wijzen?” vroeg de brigadier.

„Graag mijnheer!” antwoordde Sietse.

De politieagenten gingen aan boord van de grijze patrouilleboot en met de Kameleon voorop voeren ze naar het meer.

Bij de Woudaap stond intussen een groepje nieuwsgierigen, want Kees had in geuren en kleuren verteld hoe een bende achter het riet verscholen lag in een boot die uitgerust was met machinegeweren en geheimzinnige apparaten.

De mensen wilden het niet geloven maar toen de politieboot op het meer verscheen, voorafgegaan door de Kameleon, begon iedereen toch vol belangstelling toe te kijken. Kees holde de trap op naar de omloop rond de molen vanwaar hij een prachtig uitzicht had. De Kameleon voer snel en de

politieboot kon haar nauwelijks bijhouden. Sietse stuurde regelrecht naar de plaats waar de boot verscholen lag en toen zij tot op honderd meter waren genaderd zette hij de motor af. Hij wees naar het riet recht voor hem. De politieboot voer er heen. Nu begon het spannend te worden.

„Zijn wij er niet te dicht bij, Sietse?” vroeg Louw. „Stel je voor dat die lui gaan schieten.”

„Dat zal wel niet gebeuren,” zei Sietse, maar voor de zekerheid liet hij de Kameleon keren zodat zij er snel vandoor konden gaan als dat nodig mocht zijn.

De politieboot voer nu tegen de rietkraag aan zodat de verborgen boot klem kwam te liggen. De bandieten waren door deze manoeuvre schijnbaar zo verrast dat zij helemaal geen tegenstand boden. De jongens hoorden dan ook geen enkel schot. Het duurde nauwelijks twee minuten en toen keerde tot grote verbazing van ons drietal de bemanning weer naar de politieboot, nadat de agent het riet weer netjes hadden dicht getrokken, zodat de geheimzinnige boot opnieuw verscholen lag.

„Daar moet ik meer van weten,” zei Sietse en hij voer de Kameleon naar de politieboot.

„Het is in orde, jongens,” zei de brigadier lachend. „Jullie hadden een radiovos ontdekt. Dat was alles.”

„Een radiovos?” vroeg Sietse verbaasd.

„Weten jullie niet wat een radiovos is?” zei de brigadier.

„Dat is een verborgen zender, die gedurig seinen de lucht in stuurt. Aan de hand van die seinen moeten de speurders met hun ontvangapparaten de zender proberen op te sporen. Wie de verborgen zender het eerst vindt wint de prijs. Straks komen er lui opdagen met antennes en meetapparaten. Dat zijn dan de jagers op de radiovos.”

„Dus daarom werd die boot verscholen,” zei Louw. „Wat een grap! En Kees dacht nog wel dat het misdadigers waren!”

„Het is toch wel goed dat jullie ons gewaarschuwd hebben,” zei Zwart. „Het had ook best iets anders kunnen zijn.”

„En laten jullie de vos nu met rust,” zei de brigadier. „Anders verraden jullie zijn schuilplaats.”

Natuurlijk wilden de jongens de geheime zender niet verraden en terwijl de politie verder voer, zette de Kameleon koers naar de Woudaap.

Daar stond Kees met vele nieuwsgierigen te wachten.

„Hoe is het afgelopen?” vroeg hij.

„Heel goed,” zei Sietse. „Het is een radiovos. Kijk, de jagers komen er al aan.”

Daar begreep Kees niets van, maar hij zag wel iemand over de polderdijk naderen die op zijn fiets een antenne had en op

zijn hoofd een koptelefoon droeg. Bij de Woudaap stopte hij en keek naar een kastje dat aan zijn stuur hing. Het was een meetapparaat waarvan de wijzer onrustig heen en weer bewoog. De jongeman draaide aan een paar knoppen en kon zo bepalen uit welke richting de signalen van de radiovos kwamen. Toen fietste hij weer verder langs het meer.

„Als hij zo doorgaat, vindt hij vast de boot en wint de prijs.”

„Het is dus een wedstrijd?” begreep Kees. „Die mannen hebben zich verscholen om opgespoord te worden? Dat vind ik machtig. Zoiets moesten wij ook eens doen.”

„Heb jij verstand van zenders en ontvangers?” vroeg Louw.

„Welnee,” zei Kees, „maar misschien kunnen wij dat wel leren.”

Intussen naderde op het meer een bootje dat ook met radiomeetapparatuur was uitgerust.

„Die mijnheer vaart dezelfde koers als die andere op de fiets,” zei Hielke. „Dat kan spannend worden.”

„Daarginder bij het eiland zijn nog meer speurders,” zei Sietse. „Die komen ook deze kant uit.”

De jongens en de andere toeschouwers bleven vol belangstelling toekijken.

„Ik hoop dat die man op de fiets het wint,” zei Louw. „Die anderen zien hem rijden en varen hem nu achterna.”

De polderdijk maakte een wijde bocht en terwijl de fietser eerst die bocht moest volgen kon het eerste bootje de weg afsnijden, waardoor de varende speurder een voorsprong kreeg.

„Dat is jammer,” zei Hielke. „Nu zal de boot er wel het eerste zijn.”

De stuurman hoorde de signalen van de vos steeds duidelijker en voer dan ook op de grootste versnelling verder. Zo naderde hij de plaats waar de jongens geregeld gingen zwemmen.

„Hij is er al dicht bij,” riep Kees.

De fietser op de polderdijk reed nu ook veel sneller, maar het bootje was al bij de rietkraag waarachter de vos verscholen lag.

„Nu gaat het gebeuren,” zei Louw.

Maar nee, de jongeman voer verder en intussen naderde de fietser. Op dat moment keerde het bootje en kwam terug, maar tegelijkertijd zag de fietser vanaf de dijk het dak van de verstopte boot tussen het riet. Hij holde er heen en zo won hij toch de eerste prijs. Van alle kanten kwamen de deelnemers nu opdagen. Toen zij allen de radiovos hadden gevonden ging de hele club naar het dorp om in het hotel de Rode Leeuw de goede afloop van de wedstrijd te vieren. Onze

vrienden volgden hen en keken door de ramen van het hotel waar het vrolijk toeging. Maar toen de heren al te vrolijk werden verzocht de hotelhouder hen het feest te beëindigen en te vertrekken. Zo vertrok de club, maar de heren namen vele flesjes bier mee om het feest onderweg voort te zetten. Welke gevolgen dit verder zou hebben wist toen nog niemand maar de volgende dag zag Gerben boer Bruinsma met een grote mand vol lege bierflesjes over het Raadhuisplein lopen.

„Wel, wel Bruinsma,” zei Gerben. „U heeft wel uw best gedaan, zie ik. Had u een feestje?”

„Welnee,” zei Bruinsma. „Deze flessen werden door een stelletje pleziervaarders op mijn erf geworpen. En nu ga ik ze inleveren dan kan ik een paar gulden verdienen.”

„Ja, ja,” zei Gerben. „Straks zegt u nog dat u geheelonthouder bent.”

„Dat ben ik ook!” riep Bruinsma verontwaardigd. „Wat denk jij wel?! Ik drink nooit bier!”

En toen liep hij kwaad het hotel binnen om er de flessen in te leveren.

Wie nu denkt dat het verhaal van de vossenjacht hiermee ten einde is, komt bedrogen uit. Want enige dagen later... maar nee, laten wij dat vertellen als het zover is.

HOOFDSTUK V

De Kameleon biedt hulp. Het circus van Gerben

Gerben kwam door de achterdeur de smederij binnen.

„Goedemorgen allemaal!” riep hij vrolijk. „Zijn jullie een beetje in een goede stemming? Het is een prettig weertje vandaag. De thermometer wijst boven twintig graden onder nul!”

„Wat is dat nu weer voor onzin?” vroeg Sietse.

„Dat is toch heel gewoon?” zei Gerben. „De thermometer wijst boven twintig graden aan en eronder staat een nul!”

„Ik weet het niet met jou, Gerben,” zei Klinkhamer, „maar als ik je zo hoor praten, geloof ik dat wij slecht weer krijgen.

Waar kom jij eigenlijk vandaan?”

„Uit de vaart,” zei Gerben. „Mijn praam ligt voor de wal. Ik dacht, als de jongens misschien gaan varen, willen zij de praam wel duwen.”

„Wat ben jij uitgeslapen,” spotte Sietse.

Gerben grijnsde. „Als ik dat was, zou ik nu geen boerenknecht zijn, maar advocaat of minister. En dan liet ik de vaart en het meer dempen.”

„Waarom?” vroeg Hielke.

„Wel,” zei Gerben. „Dan kon ik er met de tractor rijden en hoefde ik jullie nooit meer te vragen om de praam te duwen.”

„Een minister op een tractor?” vroeg Sietse.

„O nee, dat gaat niet,” zei Gerben. „Daarvoor zou ik veel te deftig zijn. Dan reed ik in een knots van een auto en een lokomotanus.”

Klinkhamer schudde zijn hoofd en Hielke lachte luid om die onzin.

„Hij is stapelgek,” zei Sietse.

Louw verscheen in de smederij.

„Ha,” riep Gerben, „de bemanning van de Kameleon is weer volledig. Wanneer gaan wij vertrekken, kapitein?”

„Nu meteen,” zei Sietse. De Kameleon werd uit het boothuis gehaald en achter de praam van Gerben vastgemaakt. Ze voeren het meer op in de richting van Jellema's boerderij.

Toen zij de Woudaap naderden, zei Gerben:

„Kijk! De molen wordt onder vuur genomen!”

De jongens zagen ook, hoe een mijnheer in een lichtgrijs zomerkostuum en met een strohoed op foto's van de mooie molen nam. Kees stond boven op de omloop en Dijkstra beneden voor de deur.

„Die twee willen gratis op de foto,” zei Louw.

„Daar wordt de foto niet mooier van,” meende Gerben, „maar misschien knipt die mijnheer hen er later wel tussen uit.”

„Laten wij even aanleggen,” zei Hielke, „dan kunnen wij ook op de foto.”

Sietse stuurde naar de wal en toen de mijnheer hen zag naderen nam hij ook een foto van de Kameleon en haar bemanning.

„Maar dat gaat zomaar niet!” riep Gerben plagend. „U heeft geen toestemming om ons te fotograferen!”

„Dat meent u toch niet?” zei de mijnheer. „Deze foto is niet bestemd voor publikatie. Het is voor mijn eigen verzameling.”

„Knipt u hem er dan maar tussen uit, mijnheer,” zei Sietse.

„Nou ja,” zei Gerben. „Als het niet voor het politieblad is, laat het dan maar.”

„Uitstekend,” zei de mijnheer. „Welbedankt.” En dan vroeg hij aan de jongens wat voor soort boot de Kameleon was.

„Een opduwer,” zei Sietse. „Wij kochten haar voor tien gulden van een schipper maar toen zat er een kapotte motor in.”

„Nu is zij zeker veel meer waard?” vroeg de mijnheer.

„O ja,” zei Sietse. „Wij kunnen er wel duizend gulden voor

krijgen, maar wij verkopen haar niet.”

„Dat is heel verstandig van jullie,” zei de mijnheer. „En u wilt de molen ook niet verkopen, mijnheer Dijkstra?”

„Ik zou het niet kunnen doen, al zou ik het willen,” zei Dijkstra. „De molen is eigendom van de polder en ik ben in dienst bij het polderbestuur.”

„En werkt u ook bij de polder?” vroeg de mijnheer aan Gerben.

„Ik besteed al mijn tijd aan de veeteelt,” zei Gerben en deftig ging hij verder: „Ik ben de assistent van boer Jellema.”

„Ha,” zei de mijnheer. „En hoeveel koeien heeft die mijnheer Jellema?”

Waarom wil die mijnheer dat toch allemaal weten, dacht Gerben, zou hij misschien een belastinginspekteur zijn, die eens komt kijken of er niet meer betaald moet worden. Met vreemdelingen die veel vragen moest je wel voorzichtig zijn. Hij vond het niet nodig te vertellen dat Jellema tweeëndertig koeien had en zei daarom:

„Jellema heeft zeshonderd koeien en al het land dat ik zie is van mij.”

Daarbij kneep hij zijn ogen stijf dicht.

„U ziet niets,” zei de mijnheer lachend. „U heeft dus geen land. En als uw werkgever zeshonderd koeien heeft, zult u wel

heel hard moeten werken.” „Hard werken?” zei Gerben. „Ik heb eens een maand lang met een hoepelrug gelopen!”

„Hoepelrug?”

„Jawel mijnheer, mijn rug was zo diep gebogen dat ik bijna met mijn neus op mijn tenen liep. Maar toen was ik pas veertien jaar.”

„Moest u toen reeds zó hard werken?” vroeg de mijnheer.

„Welnee,” zei Gerben. „Ik sliep een nacht in een hondemand en toen ik opstond, had ik die hoepelrug, begrijpt u? Kom jongens, varen jullie mij verder?”

De jongens lachten en de mijnheer schudde het hoofd.

„Hij is niet normaal,” zei Dijkstra. „Niemand kan een fatsoenlijk gesprek met hem voeren.”

Dat vond Gerben zo vermakelijk dat hij het luidst lachte van allemaal. Kees stapte ook in de Kameleon, die daarop weer aan z'n duw karwei begon.

„Die mijnheer was mij te nieuwsgierig,” zei Gerben. „Ik denk dat hij een belastinginspekteur is. En nu hij weet dat de Kameleon duizend gulden waard is, zullen jullie wel extra belasting moeten betalen.”

„Meen je dat?” vroeg Hielke.

„Ik weet het wel zeker,” zei Gerben. „Het is altijd dom om op te scheppen. Waarvoor was het nodig om te zeggen dat de

boot zoveel waard is? Ik vind het reuze onnozel!”

„Ik heb gelukkig niet gezegd dat ik een roeiboot heb,” zei Kees.

„Dat had jij gerust kunnen vertellen,” zei Gerben. „Een roeiboot valt buiten de belasting. Maar voor die dure Kameleon zal dik betaald moeten worden. Ik zou niet graag in de schoenen van Hielke en Sietse staan. Jullie kunnen de spaarpot wel ondersteboven keren, broeders. Er blijft geen centje over!”

„Ik ben het helemaal met Dijkstra eens,” zei Sietse. „Met jou kan niemand een fatsoenlijk gesprek voeren.”

De boerderij van Jellema was nu bereikt en Gerben maakte de praam vast aan de steiger.

„Ik hoop voor jullie dat de belasting mee zal vallen,” zei hij nog plagend. „Welbedankt en tot ziens vrienden.”

„In het vervolg zal jij moeten betalen voor het opduwen van de praam!” riep Sietse hem na. „Dat geld is dan voor de belasting!”

„Ik hoor je wel,” zei Gerben, „maar ik versta je niet.”

En lachend liep hij naar de boerderij.

„Gerben wil altijd plagen,” zei Louw.

„Hij heeft last van teveel fantasie,” zei Sietse. „Want die mijnheer was niet van de belastingen.”

Wat die mijnheer dan wel was, wist Sietse niet, maar het interesseerde hem ook niet. Hij gaf de motor vol gas en de Kameleon schoot het meer op. Een groot zeiljacht kruiste hun weg en als Sietse de snelheid niet had verminderd was er zeker een botsing ontstaan. De mijnheer aan het roer stak een hand op naar de jongens, waarmee hij bedankte voor de voorrang die hij kreeg.

„Een mooie boot,” zei Kees. „Je moet wel rijk zijn om met zoiets te kunnen varen.”

„Om te kunnen varen, hoef je niet rijk te zijn,” zei Sietse. „Er zijn hele rijke mensen die het varen niet eens kunnen leren.” Zij keken het jacht na dat met volle zeilen naar de andere kant van het meer voer.

„Als die lui zo doorvaren,” zei Kees, „komen zij met de boot vast te zitten in de modder. Mijn vader zegt dat er een baggermachine komt om het meer daar uit te diepen. Er kan bijna geen boot meer varen.”

„Dat weet ik,” zei Sietse. „En er groeien allerlei waterplanten. Wanneer die in de schroef komen, slaat de motor af.”

Maar de dames aan boord van het jacht zagen in dat ondiepe gedeelte zoveel prachtige waterlelies, dat ze de stuurman vroegen dichterbij de plek te gaan. Hij wist blijkbaar niet dat hij daar niet kon varen.

„Dat gaat fout,” zei Louw.

Hij had het nog maar nauwelijks gezegd of het jacht begon langzamer te varen en kwam tenslotte helemaal stil te liggen.

„Daar heb je het gedonder al,” zei Sietse. Hij liet meteen de Kameleon keren.

„Ga jij helpen?” vroeg Kees. „Jij kunt er immers toch niet varen?”

„Ik zet de motor stop,” zei Sietse, „dan komt er niets in de schroef.”

„Maar zonder motor beginnen wij toch niets?” vroeg Louw.

„Dat zullen wij nog wel zien,” zei Sietse en snel voeren zij naar het ondiepe gedeelte. De motor werd stop gezet en met de peddel werd de Kameleon tussen de waterlelies door naar het jacht geroeid. Daar probeerden twee heren met een vaarboom hun schroef los te duwen, maar zij kregen er geen beweging in. De Kameleon legde naast het jacht aan.

„Komen jullie helpen, jongens?” vroeg een van de heren.

„Met alle plezier,” zei Sietse, „maar het zal wel moeilijk gaan. Er zit zeker een grote kiel onder uw boot?”

„De kiel is een meter hoog.”

„Oei,” zei Hielke. „Die zit dan goed vast, want het is hier reuze modderig.”

„Kunt u de kiel niet omhoog trekken?” vroeg Kees.

„Was dat maar waar,” zei de mijnheer.

„Wij moeten de boot laten schommelen,” stelde Sietse voor.

„Dat is geen gek idee,” zei de mijnheer.

Sietse klom aan boord en met z’n allen probeerden zij de boot aan het schommelen te krijgen, maar dat lukte nauwelijks.

„Drommels,” zei de mijnheer. „Wij zitten zo vast als een huis.”

„Dat komt door de kiel,” wist Sietse, „als wij die los kunnen maken van de bodem, komt de boot wel vrij.”

„Wat zeg je?” vroeg de mijnheer. „Wil jij de kiel los schroeven van de boot?”

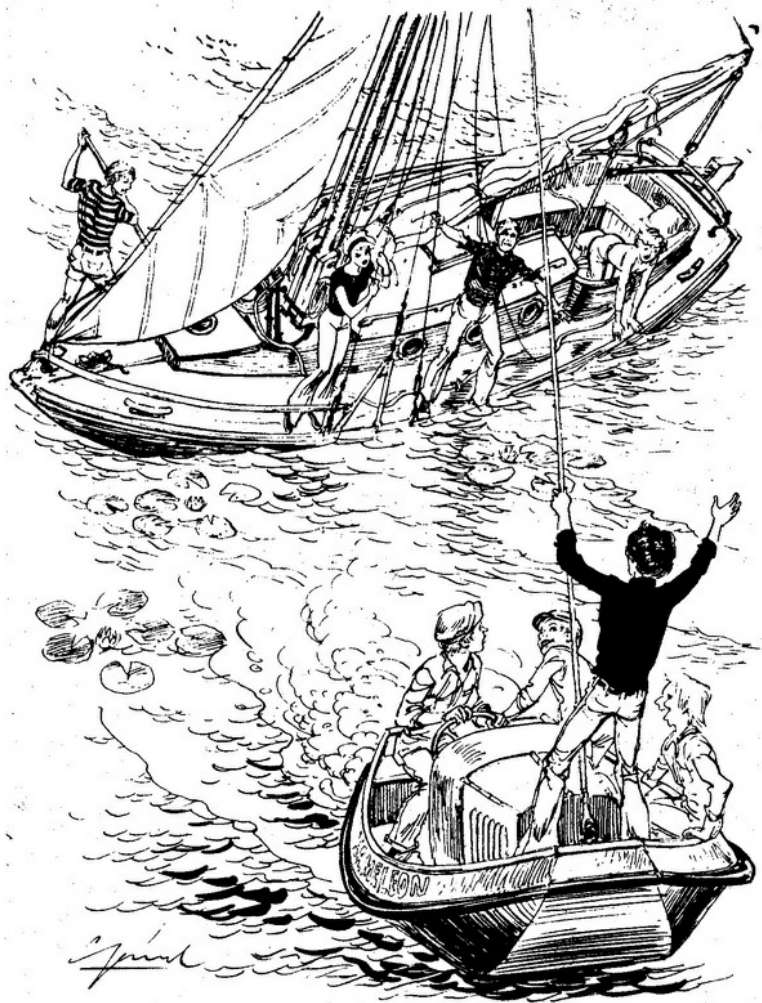
„Welnee mijnheer, ik bedoel dat wij haar los moeten maken van de bodem van het meer.”

„Ja, dat is nogal duidelijk,” zei de mijnheer, „maar het gaat er juist om, hoe wij dat kunnen doen.”

„Wij zullen de boot op z’n zij trekken, dan komt de kiel los.”

„Nee maar,” zei de mijnheer vol bewondering, „dat is een grandioos idee. Ik geloof dat jullie meer van varen weten dan wij. Zeg maar, hoe jullie het willen doen.”

„Heeft u een lange lijn aan boord?” vroeg Sietse.

Dat had de mijnheer wel. Hij haalde een tros stevig touw uit het luik op het voordek. Sietse nam een eind van het touw en klom er mee in de mast. Hij maakte het zo hoog mogelijk vast en liet zich toen weer zakken. Daarna nam hij de tros mee in de Kameleon en peddelden de jongens hun boot naar dieper water. Het touw werd daarbij zo ver gevierd als het lang was, waarna Hielke het voor aan de boeg van de Kameleon vast maakte. Sietse startte de motor. Zachtjes aan begon de Kameleon het touw strak te trekken en toen het flink gespannen stond gaf Sietse meer gas. Aan boord van het jacht begon de mast een beetje te buigen en de mijnheer wilde juist – stop! – roepen toen het jacht met een ruk op z'n zij helde. De dames gaven een gillette van schrik maar toen zagen zij dat het jacht in die schuine toestand langzaam ging varen. Zo trok de sterke Kameleon het jacht uit het veld met waterlelies. Sietse stopte de motor en het jacht kwam overeind. De jongens trokken nu het touw binnen boord, zodat het niet in aanraking met het water kwam. De Kameleon en het jacht werden op deze wijze naar elkaar toegetrokken en toen de boten weer naast elkaar lagen konden onze schippers de tros weer keurig droog aan de mijnheer terug geven.

„Jongens!” zei de mijnheer. „Ik sta versteld over jullie schipperskunst. Daarvoor wil ik jullie graag belonen.”

„Wij mogen van vader nooit een beloning aannemen,” zei Sietse.

Hielke ging intussen aan boord van het jacht en klom in de mast om het touw los te maken.

„Ik wil wel eens met jullie vader praten,” zei de mijnheer. Om de jongens toch te belonen bood een van de dames hun een grote reep chocolade aan die door Kees gretig in ontvangst werd genomen. Hielke liet zich uit de mast glijden en kwam weer in de Kameleon.

„Waar wonen jullie?” vroeg de mijnheer.

„Ons huis staat achter de voordeur,” zei Sietse ondeugend en dan voeren de jongens lachend weg.

„Wij worden opgeschreven,” zei Louw. Ze zagen hoe de eigenaar van het jacht de naam van hun boot noteerde.

„Ik sta liever in zijn boekje dan in dat van Zwart,” zei Sietse.

Voldaan voeren zij naar huis waarbij de reep chocolade eerlijk werd gedeeld. Het is wel prettig als de mensen dankbaar zijn voor de hulp die je hun biedt. Maar het komt ook wel voor dat de mensen brutaalweg zichzelf helpen door ongevraagd iets van een ander te nemen en dat is dan minder prettig.

Zo gebeurde het die nacht dat Sietse wakker werd. Hij hoorde beneden een gestommel maar kon niet bepalen wat het was.

Of was het verbeelding? Nee, toch niet! Boem, boem klonk het gedempt daar beneden.

Sietse maakte Hielke wakker.

„Er is iets,” fluisterde hij. „Luister! Daar is het weer!”

Hielke hoorde het nu ook, maar omdat het zo zacht klonk, zei hij:

„Dat is een kat, die ergens op het dak springt.”

„Welnee,” zei Sietse. „Het geluid komt van beneden. Er morrelt iemand aan de voordeur. Misschien wel een inbreker! Ik ga kijken!”

„Waarschuw vader liever,” zei Hielke.

Dat was al niet meer nodig want er klonk reeds gestommel in de slaapkamer van hun ouders. Klinkhamer had ook iets gehoord en toen hij naar de trap liep kwam Sietse uit de slaapkamer en zei:

„Vader, ik hoorde boem boem op de voordeur.”

„Ik zal even kijken,” zei Klinkhamer en hij liep de trap af, gevolgd door Sietse, terwijl Hielke ook kwam kijken.

Klinkhamer maakte de voordeur open, maar er was niets te zien. De deur werd weer op slot gedaan en toen ging Klinkhamer, gevolgd door zijn beide zoons op onderzoek door het hele huis! Maar nergens viel enig onraad te ontdekken. Ook in de smederij bleek alles in orde te zijn.

„Ik heb het wel gezegd,” zei Hielke, „er was vast ergens een kat!”

„Dat zal het wel geweest zijn,” zei Klinkhamer. „Wel jongens, het is pas vier uur. Wij gaan nog gauw even slapen.”

Er werd die nacht verder niets verdachts gehoord en de familie Klinkhamer sliep ongestoord tot het tijd was om op te staan.

Aan het ontbijt zei Sietse:

„Wat het vannacht was, weet ik niet, maar een kat was het niet! Katten kunnen niet stampen met hun zachte pootjes.”

„Het klonk ook net als een trommel in de verte,” zei Hielke.

„Misschien waren er kampeerders aan het feestvieren.”

„En toen sloeg de echo zeker bij ons tegen de deur,” spotte Sietse.

„Wel jongens,” zei Klinkhamer, „’s Nachts hoor je vaak geluiden, die je overdag niet opmerkt. Maar het heeft gewoonlijk niets te betekenen.”

„Het had ook een inbreker kunnen zijn,” zei Sietse.

„En wat dan nog?” lachte Klinkhamer. „Dan hadden wij hem gegrepen en op het aambeeld gelegd en hem zo plat geslagen als een dubbeltje. Daarna hadden wij hem door de brievenbus weer naar buiten geduwd.”

Moeder schudde het hoofd en zei:

„Vader begint al net zo te fantaseren als Gerben.”

Zij had het nauwelijks gezegd of bij de achterdeur werd zó luid — Vollúk! — geroepen dat er niet aan getwijfeld behoefde te worden wie daar was.

„Daar is de grote fantast al,” zei Sietse.

En Klinkhamer riep:

„Kom maar verder, Gerben!”

Vrolijk kwam Gerben de kamer binnen.

„Goedemorgen allemaal!” zei hij. „Is dit het voederen der dieren?”

„Als jij ons als dieren beschouwt,” zei Klinkhamer. „Zou je het zo kunnen noemen.”

„En bent u de dresseur?” vroeg Gerben. „En mevrouw, bent u de koorddanseres? En zijn de jongens de acrobaten?”

„Jij maakt er een circus van,” zei Klinkhamer. „Heb jij de slaap wel uit of loop je nog te dromen?”

„Ik ben zo nuchter als een pas geboren kalf,” zei Gerben, „maar u heeft van uw smederij een circus gemaakt en daarom kom ik u vragen om een vrijkaartje.”

„Wat zegje, is mijn smederij een circus? Ik begin nu toch echt aan je te twijfelen. Zal ik een koele hand op je voorhoofd leggen?”

„Jullie weten dus nog van niets?” riep Gerben lachend. „Dan

blijf ik nog even wachten om te kijken hoe groot de verrassing zal zijn als jullie de olifanten, de tijgers en de leeuwen zien.” Allen keken Gerben verbaasd aan. Wat praatte hij toch voor onzin?

En toen zei Klinkhamer:

„Geef hem maar een kopje koffie, moeder. Dat zal hem goed doen!”

„Alstublieft graag.” Gerben nam een stoel. „Het belooft vandaag mooi weer te worden, het is nu echt zomer. De jongens kunnen er volop plezier van hebben met hun vakantie.”

„Dat zijn de eerste verstandige woorden die ik van je hoor,” zei Sietse.

„Wie goed weet te luisteren,” preekte Gerben, „kan in de grootste onzin de zuiverste waarheid ontdekken.”

„Als je me nou?” zei Klinkhamer. „Nu praat jij als een professor. Jij valt van het ene uiterste in het andere.”

„Het leven is net als het werk aan een trapeze,” zei Gerben. „Je zwaait heen en weer en grijpt dan je kans. Maar grijp je mis, dan val je!”

„Ik werk niet aan de trapeze,” sprak Klinkhamer hem tegen.

„Daarvoor ben ik te zwaar. Ik blijf liever op de grond in mijn werkplaats.”

„U bedoelt in uw leeuwenkooi?“ vroeg Gerben.

„Ik weet niet wat ik denken moet van jouw gekke praatjes,” zei Klinkhamer. „Maar het is tijd om aan het werk te gaan.”

„Wil jij nog een kopje koffie, Gerben?“ vroeg moeder.

„Dank u beleefd, mevrouw,” zei Gerben. „Daarvoor heb ik geen tijd. Ik wil er graag bij zijn als uw man het circus opent.”

En Gerben haastte zich achter Klinkhamer en de jongens naar de smederij. Nu het daglicht volop door de ramen binnenkwam was de smederij duidelijker te overzien dan 's nachts toen Klinkhamer even de lampen had aangedraaid. Maar hoe hij en de jongens ook keken, van de leeuwen en tijgers waarover Gerben sprak, was geen spoor te bekennen.

„En waar zijn nu de tijgers?“ vroeg Sietse spottend.

„Dat komt nog,” zei Gerben lachend.

Klinkhamer maakte de grote deuren aan de voorkant open, maar hij moest extra duwen om er beweging in te krijgen.

„Wat krijgen we nu,” zei Klinkhamer verwonderd. Dan duwde hij de deur open en hoorde hij papier scheuren.

„Welderdraaid!” zei Klinkhamer. „Welke idioot heeft papier op mijn deuren geplakt?”

Hij ging buiten kijken en toen pas begreep hij wat Gerben met zijn gekke praatjes bedoelde.

De grote deuren waren volgeplakt met reclameplaten van een

circus dat binnenkort in de stad zou optreden. Het waren kleurige prenten van een leeuwentemmer in de kooi met wilde dieren, steigerende paarden, luchtacrobaten, een koorddanseres, clowns en nog veel meer wat het circus zou vertonen.

„Vinden jullie het niet mooi?” vroeg Gerben lachend. „Ik heb altijd wel geweten dat hier een apenspul was. Gaat dat zien, dames en heren! Hier is het beroemde circus Klinkhamer! Ha, ha, wat een mooie reclame!”

„Het is wel mooi,” zei Klinkhamer. „Maar het moet er zo gauw mogelijk af. Haal maar een emmer water en boendersjongens, en maak de zaak weer toonbaar. Onze smederij is geen circustent met reclameborden.”

„Dat vind ik jammer,” zei Gerben. „De smederij is zó veel mooier.”

„Wij zullen proberen het papier heel te houden,” zei Sietse. „Dan plakken wij het op de boerderij van Jellema en kan jij er alle dagen naar kijken.”

„Als jij dat doet,” zei Gerben, „maak ik een kurketrekker van je!”

En met die woorden sprong hij op zijn fiets en ging naar de boerderij.

„Die slome vindt het wel mooi, als het maar op een ander zijn

deuren is geplakt,” zei Sietse.

„Zo is het meestal, jongens,” zei Klinkhamer.

„Maar we weten nu wel dat er circus komt! We mogen er toch heen, hè?”

„Nou,” zei Klinkhamer, „dat zullen we nog wel zien. Maak nu eerst de deuren maar eens schoon.”

Hielke en Sietse begonnen aan de schoonmaak. Even later kwam boer Bruinsma voorbij.

„Die circusbui hebben mijn schuur ook vol geplakt,” zei hij.

„Maar ik laat het zitten. De kieren en naden in de houten wand zijn er mooi mee dichtgemaakt.”

„Tja,” zei Klinkhamer. „Het is maar hoe je het bekijkt.”

HOOFDSTUK VI

Tjalling heeft een geheim

Hielke en Sietse hadden de helft van de deuren schoon toen Louw kwam. Hij hielp ook een handje mee en daardoor ging het werk zoveel sneller. Na een uur was al het papier van de deuren verwijderd.

„Goed gedaan, jongens,” zei Klinkhamer.

„Mogen wij dan nog wat benzine voor onze boot?” vroeg Sietse.

„Dat kan ik moeilijk weigeren. De ene dienst is de andere waard.”

Sietse nam een blik benzine mee naar de Kameleon en vulde de tank.

Klinkhamer kwam ook bij het boothuis.

„Ik heb hier een pakje ringsleutels voor de nieuwe maaimachine van boer Hornstra. Brengen jullie het er even heen?”

„Welja, vader, met alle plezier,” zei Hielke. Hij legde het pakje in de Kameleon en de jongens vertrokken.

„Waar woont Hornstra?” vroeg Louw.

„Aan de poldervaart,” zei Sietse. „Ongeveer midden in de polder.”

„Dat is een leuk tochtje,” meende Louw. „Als Hornstra maar geen kwade waakhond heeft.”

„Wat geeft dat,” zei Sietse. „Als hij bijt, bijten wij terug.”

Louw lachte. Die Sietse leek wel nergens bang voor te zijn. Terwijl zij over het meer voeren, kwam Kees hen halverwege de Woudaap lopend op de polderdijk, tegemoet. Sietse stuurde naar de wal en vroeg:

„Waar ga jij heen?”

„Naar jullie!” zei Kees. „Wat zijn jullie laat.”

„Wij moesten eerst een circus afbreken,” zei Sietse. „Stap maar gauw in, dan mag jij mee naar boer Hornstra.”

„Naar Hornstra?” riep Kees verrast. „Daar wil ik alle dagen wel heen. Die heeft heerlijke pruimen. Ik hoop dat ze rijp zijn.”

Kees kwam naast Louw zitten en de Kameleon voer verder.

„Hadden jullie een circus gemaakt?” vroeg Kees.

„Ja, van papier,” zei Sietse.

Hielke en Louw vertelden hoe zij de reclameplaten van de deuren hadden geboend.

„Dus er komt een circus in de stad,” begreep Kees. „Ik zou er best eens willen kijken, maar de stad is zo ver weg en dan

moet je in de nacht terug naar huis.”

Een paar duikeendjes doken snel onder water voor de naderende Kameleon. Een heel eind verder kwamen zij weer aan de oppervlakte.

„Dat is ons circus,” wees Sietse. „Wij kunnen hier de dieren in de vrije natuur zien en dat is veel mooier dan in een circus.”

„Maar daar zie je leeuwen en tijgers en olifanten,” zei Kees.

„Die zie je hier niet.”

„Als je naar een kat kijkt, zie je een tijger in het klein,” grijnsde Sietse. „En als jij in de spiegel kijkt, zie je een olifant.”

„Wat ben jij weer grappig,” zei Kees.

In de polderdijk was een betonnen brug en daar voer de Kameleon nu onderdoor om een smalle vaart in te gaan die dwars door de polder liep. Hier moest Sietse de snelheid minderen, want de vaart had vele bochten en het riet groeide aan weerskanten zo hoog dat de jongens bij een bocht niet konden zien of er een tegenligger naderde. Nadat zij enige bochten waren gepasseerd zagen zij iemand voor hen uit varen met een praam. Het was Tjalling die altijd even vrolijk was. Maar ditmaal zag hij er lang niet vrolijk uit. Integendeel, het zweet droop van zijn gezicht want de praam was zo vol

geladen met mest dat zij in de modderige vaart nauwelijks vooruit kwam. Tjalling moest zó hard duwen dat de vaarboom er van boog en dreigde te breken. Maar toen hoorde hij de motor van de Kameleon achter zich en hoopvol keek hij om. Hij trok de vaarboom binnen boord en riep:

„Willen jullie de praam duwen, jongens? Ik kan met die zware vracht bijna niet varen.”

Sietse stuurde de Kameleon achter de praam en de sterke motor kreeg wat meer gas waarna beide boten rustig verder voeren.

„Van wie is deze praam?” vroeg Hielke.

„Van boer Twijnstra,” zei Tjalling. „Jullie kwamen prachtig op tijd om mij te helpen want ik kon bijna niet meer.”

„Die gierige Twijnstra heeft de praam veel te vol geladen,” vond Sietse.

„Ik heb het zelf gedaan,” zei Tjalling. „De boer zei dat ik het maar in twee keer moest doen, maar ik dacht als ik maar één keer hoeft te varen, ben ik gauwer klaar.”

„Ik dacht dat jij bij boer Brandsma werkte?” zei Hielke.

„Daar was ik,” zei Tjalling, „maar Twijnstra kwam vragen of ik bij hem wilde werken, dan kon ik veel verdienen.”

„Wat?” riepen de jongens verbaasd. „Betaalt die gierige Twijnstra meer dan Brandsma? Hoe bestaat het?”

„Welnee,” zei Tjalling. „Twijnstra betaalt mij net zoveel als Brandsma, maar hij heeft mij een extra werkje beloofd waarmee ik flink wat kan verdienen.”

„En wat voor werk is dat dan?” vroeg Hielke.

„Dat weet ik nog niet,” zei Tjalling, „dat moet de boer mij nog vertellen.”

„Ik vertrouw het niet,” zei Sietse. „Twijnstra is iemand die veel belooft maar weinig geeft.”

„Maar hij betaalt mij toch evenveel als Brandsma,” zei Tjalling, „dus ik heb niets te klagen.”

Het weiland waar Tjalling de mest moest lossen was nu bereikt en Sietse stuurde naar de wal. De Kameleon moest de praam op volle kracht naar de wal duwen om haar zo dicht mogelijk bij de wal te leggen. Maar toen lag de praam dan ook zo bewegingloos in de modder, dat zij nauwelijks vastgemaakt behoefde te worden.

„Welbedankt, jongens,” zei Tjalling en hij legde een lange plank op de wal, zette er een kruiwagen op en begon vol vlijt te lossen. De Kameleon voer verder en onze schippers hoorden lachend hoe Tjalling opgewekt liep te zingen:
- Rataka — Tjieng — ka — boem! Rataka — Tjieng — ka — boem.

„Tjalling moest eens op de televisie met dat lied,” zei Kees.

„Wat zouden de mensen lachen.”

„Gelukkig zijn de heren van de televisie wel wijzer,” zei Hielke. „Het is beslist niet leuk om iemand als Tjalling voor spot te zetten.”

„Dat is waar,” zei Kees. „Tjalling kan zijn liedje beter tussen de koeien zingen.”

De Kameleon voer nu voorbij de boerderij van Brandsma en de jongens zwaaiden een groet naar de boer en zijn knecht die op het erf bezig waren de paarden voor een wagen te spannen.

Brandsma groette vriendelijk terug. Spoedig kwamen zij weer langs een boerderij, waar een grote waakhond luid blaffend met hen meeholde.

„Foei Kazan!” riep Sietse. „Koest!”

En de hond zweeg.

„Dat komt doordat ik zijn naam riep,” zei Sietse. „Daardoor weet hij dat wij goed volk zijn.”

De Kameleon voer nogmaals een bocht om en dan was daar even verder de boerderij van Hornstra waar werd aangelegd. Hielke nam het pakje en de jongens volgden hem op het erf. Zij liepen naar de woning, behalve Kees. Die verdween achter de schuur om te kijken bij de pruimenbomen. Hielke belde aan bij de voordeur en mevrouw Hornstra deed open. Ze

wilde juist het pakje van Hielke in ontvangst nemen, toen Kees om de hoek van het huis kwam stormen en luidkeels om hulp riep. Hij werd achtervolgd door vier grote ganzen, die alle moeite deden om hem in te halen.

Mevrouw Hornstra kwam de deur uit en liep de ganzen tegemoet.

„Vort jullie!” riep zij. „Vort! Vort!”

De ganzen kenden hun bazin natuurlijk goed en hoewel zij nog kwaad liepen te gakken, gingen zij toch terug en was Kees gered.

„Zo Keesie,” zei mevrouw Hornstra. „Was jij bij de pruimenbomen? Dat had jij niet moeten doen want de ganzen hebben daar hun jongen. Maar jij dacht zeker pruimen te vinden?”

„Jawel mevrouw,” zei Kees.

„Dat was dan dubbel pech, jongen, want de pruimen zijn gisteren allemaal geplukt. Maar omdat jij ze zo graag wilt hebben, zal ik er wel een paar halen.”

„Alstublieft mevrouw,” zei Kees.

Mevrouw verdween in huis en Kees zei:

„Alle bomen waren leeg. Wij boffen dat er nog pruimen zijn.”

Mevrouw Hornstra kwam terug met een schaalje vol dikke

blauwrode pruimen. De jongens kregen er ieder vijf. Dat was meer dan genoeg want de pruimen waren zo groot dat je er nauwelijks drie op een hand kon houden. De vrienden bedankten mevrouw hartelijk en gingen weer naar de Kameleon. Daar werden de pruimen in de kortst mogelijke tijd opgegeten en toen begon de terugtocht.

„Zij smaakten geweldig, hè?” zei Kees. „Ik wist het wel! Jullie hebben het aan mij te danken, dat wij getrakteerd werden.”

„Mevrouw gaf de pruimen uit medelijden omdat jij zo angstig om hulp riep,” zei Sietse. „En dat noem jij trakteren?”

„Maar jij hebt er toch maar lekker van gesmuld,” gaf Kees te kennen.

„Natuurlijk,” zei Sietse. „Of had ik ze aan die lieve gansjes moeten geven waar jij zo bang voor was?”

„Zo bang was ik niet,” zei Kees.

Waarop zijn drie vrienden spottend lachten.

„Jullie zijn een stelletje schooiers,” schold Kees maar toen lachte hij met de anderen mee.

Zij voeren weer voorbij de boerderij van Brandsma, waar Sietse de motor stopzette.

„Luister eens, hoe mooi de leeuwerik zingt,” zei hij.

Allemaal tuurden zij omhoog om te kijken waar die kleine zanger vloog. De leeuwerik was moeilijk te ontdekken, omdat

hij dan weer hoog en dan weer een stuk lager vloog. Louw zag de kleine vogel het eerst en Sietse zag er nog een en toen bleek, dat er wel drie leeuwerikken hun hoogste lied zongen. „Als je dat hoort, weet je dat het volop zomer is,” zei Louw. „Dat is nogal logisch,” vond Sietse. „’s Winters hoor je geen leeuwerik!”

Sietse roeide de Kameleon geruisloos verder met de peddel zodat geen motorgeronk het gezang van de vogels bedierf. De jongens naderden het weiland waar Tjalling de praam moest lossen. Maar nu was boer Twijnstra bij hem en samen zaten zij in het gras iets te bespreken. Sietse liet de Kameleon tussen het riet varen en fluisterde:

„Misschien kunnen wij horen wat die twee daar bepraten.” De jongens bleven muisstil zitten en hoorden Tjalling zeggen: „Maar ik vind het nogal gevaarlijk.” „Welnee, m’n jongen,” zei Twijnstra. „In het donker kun je ongemerkt verdwijnen. En vind jij tweehonderdvijftig gulden geen mooi bedrag? Het is zo verdiend!”

„Ik weet niet of ik het wel durf,” zei Tjalling.

„Het hoeft niet meteen,” zei Twijnstra. „Jij doet het maar wanneer je zin hebt. En zodra de zaak plat ligt, krijg jij die tweehonderdvijftig gulden. Dat is meer dan jij in een heel jaar kunt sparen. Maar praat er met niemand over, want dan loopt

het fout. Enfin, dat begrijp jij zelf ook wel, nietwaar? Dus Tjalling, nu weet jij hoe jij op een gemakkelijke manier geld kunt verdienen. Denk er maar eens goed over na. Jij krijgt niet gauw weer zo'n kans."

Twijnstra stond op en liep naar de andere kant van het weiland. Daar klom hij over een hek en vervolgde zijn weg door het weiland, dat achter zijn boerderij lag.

„Wat zou Tjalling moeten doen?” vroeg Louw fluisterend. Kees haalde zijn schouders op.

„Laten wij het hem vragen.”

„Dat moeten wij niet doen,” zei Sietse. „Want dan weet Tjalling meteen dat wij alles hebben afgeluisterd en dan gaat het plan vast niet door.”

„Maar als het nu eens een misdadig plan is?” meende Hielke.

„Dan is het toch beter dat wij het proberen te voorkomen?”

„Daarvoor gaan wij Zwart waarschuwen,” zei Sietse. „Hij kan Tjalling dan in de gaten houden.”

Dat vonden zij allemaal goed en Sietse startte de motor waarna de Kameleon verder voer.

Tjalling stak een hand op toen de jongens hem passeerden, hij keek de Kameleon na en ging dan weer aan het werk.

„Weten jullie wat ik zo gek vind?” zei Hielke. „Twijnstra is te gierig om een cent uit te geven en nu biedt hij Tjalling maar

liefst tweehonderd vijftig gulden aan. Daar zal toch wel iets heel bijzonders voor gedaan moeten worden.”

„Tjalling krijgt het vast niet kado,” zei Louw. „En hebben jullie het gehoord? Tjalling zei: „Ik weet niet of ik wel durf — er is zeker wel gevaar bij.”

„Misschien moet Tjalling wilde paarden temmen,” fantaseerde Kees. „Of moet hij jacht maken op verscheurende leeuwen of veedieven.”

„Jij maakt er een Wild-West verhaal van,” zei Sietse. „Maar Zwart zal de plannen van Twijnstra wel te weten komen.”

De Kameleon bereikte nu het meer en voer in de richting van het dorp. Bij de Woudaap stond Dijkstra te praten met veldwachter Zwart. Toen Sietse dat zag stuurde hij de boot er heen. Een eindje verder dan waar de beide mannen stonden lie praten legden de jongens aan en vroegen Zwart of zij hem even mochten spreken.

„Is het zo belangrijk?” vroeg Zwart. Hij liep met onze vrienden een eindje langs de dijk waarbij hij het hele verhaal te horen kreeg over Twijnstra die met veel geld Tjalling probeerde over te halen iets gevaarlijks te doen.

„Dat klinkt niet fraai jongens,” zei Zwart ernstig. „Dit muisje zou best een lelijk staartje kunnen krijgen en daarom verzoek ik jullie om er verder met niemand over te praten. Vertel het

zelfs niet thuis want als er ook maar iets van uitlekt, zal Twijnstra zijn plannen niet uitvoeren.”

Dat begrepen de jongens best en zij beloofden er met niemand over te zullen praten. Maar voor Kees werd die belofte wel moeilijk want zijn vader had gezien dat de jongens iets aan Zwart vertelden. En toen hij even later thuis kwam, vroeg Dijkstra:

„Wat voor nieuws hadden jullie voor Zwart?”

„Dat mag ik niet zeggen,” zei Kees.

„Kom nu, maak het een beetje. Voor mij hoeft je het niet te verzwijgen.”

„Maar wij moesten beloven het aan niemand te vertellen,” zei Kees. „Zelfs niet aan thuis.”

Die mededeling maakte Dijkstra nog nieuwsgieriger dan hij reeds was en dus probeerde hij op een andere manier achter het geheim te komen. Kwaad riep hij:

„Wat?! Vertrouw jij je eigen vader niet? Jij moest je schamen, kwajongen die je bent! Vooruit, zeg op! Wat hadden jullie te vertellen?”

Nu weten wij reeds dat zodra Kees in nood komt hij de wonderlijkste verhalen kon verzinnen. Dat redmiddel ging hij ook nu gebruiken, omdat hij de boosheid van vader vreesde. En zo vertelde Kees:

„Er was een boot vol bankbiljetten op het meer.”

„Een boot vol bankbiljetten?” vroeg Dijkstra verbaasd. „Wat is dat voor onzin?”

„Het waren oude biljetten,” zei Kees. „Die moesten naar de papierfabriek in de stad om er weer nieuw papier van te maken.”

„Hm,” zei Dijkstra. „Dus biljetten die vernietigd moesten worden. En verder?”

„Die boot is gezonken,” zei Kees. „En toen vroeg de schipper of wij de politie wilden waarschuwen. Zwart zei dat wij het niet verder mochten vertellen, want dan gaan de mensen de biljetten opvissen.”

„Ik weet het niet,” zei Dijkstra. „Ik vind het een wonderlijk verhaal. Of heb jij het allemaal verzonnen?”

„Welnee,” zei Kees.

Hij had het inderdaad niet verzonnen want de vorige avond had hij zo’n geschiedenis gelezen in een sensatieboekje. Maar Dijkstra geloofde het verhaal van Kees niet zonder meer en hij vroeg:

„Waar is die schuit dan gezonken?”

„Dat zeg ik niet,” zei Kees. „Ik heb al teveel verteld. Als Zwart het hoort zal hij best kwaad zijn.”

En dan ging hij gauw naar binnen en bleef aan tafel wachten

tot moeder met het eten kwam. Dijkstra beklom de trap naar de omloop en tuurde over het meer. Bij het ondiepe gedeelte waren twee heren bezig in een boot. Zij duwden peilstokken in het water om de diepte te meten. Aha, dacht Dijkstra, zou het daar zijn? Toevallig kwam de politieboot aanvaren en legde bij de heren aan. Dat was voor Dijkstra wel helemaal het bewijs dat daar dus de boot met bankbiljetten was gezonken. Toen riep moeder dat het eten op tafel stond. Dijkstra kwam naar beneden en aan tafel zei hij tegen Kees:

„Zodra er een baggermachine komt kan die alles mooi weer boven brengen.”

Kees, die juist zijn mond vol had gestopt, knikte instemmend, maar moeder vroeg:

„Wat moet die baggermolen boven brengen?”

„Paddestoelen,” zei Dijkstra.

Daar moest Kees zó om lachen dat hij zich verslikte en een hevige hoestbui kreeg.

„Zie nu eens wat je gedaan hebt met die gekke praatjes,” zei moeder verontwaardigd tegen Dijkstra. „Kalm maar Kees. Jij kunt het niet helpen dat jouw vader zulke abnormale antwoorden geeft.”

En dat vond Kees minstens zo grappig.

HOOFDSTUK VII

De Kameleon in de storm

Het was die middag erg warm.

„De lucht broeit, jongens,” zei Klinkhamer. „Ga niet te ver met jullie boot want er zal wel onweer komen.”

„Wij zullen wel op de lucht letten, vader,” zei Hielke. Met Sietse en Louw voer hij het meer op naar de Woudaap, maar Kees bleek geen zin te hebben om met hen mee te gaan. Hij was reuze bang voor onweer.

„Jullie kunnen beter naar huis gaan,” zei hij. „Vader zegt dat het geen half uur meer zal duren en dan barst de bui los.”

„Bij de eerste donderslag varen wij terug,” zei Sietse. „En dan zijn wij in vijf minuten thuis. Maar ik denk dat er geen bui komt want zij trekt rond het meer naar het oosten. Tot ziens, bange Kees.”

„Tot ziens, opschepper!” zei Kees.

Lachend voeren de vrienden verder. In het westen was de lucht vol donkere dreigende wolken, maar in het zuiden en oosten was het nog helder.

„Wij varen langs de zuidkant,” zei Sietse. „Daar hebben wij

de meeste kans dat het droog blijft.”

„Toch komt er een bui aandrijven,” zei Hielke.

„Maar jij weet toch ook wel dat de buien bijna nooit over het meer heen trekken?” vroeg Sietse.

„En als deze het nu eens wel doet?” was de wedervraag van Louw.

„Ja als,” zei Sietse. „Als het meer leeg loopt kunnen wij niet meer varen. Zo kun je van alles bedenken.”

De Kameleon voer nu naar de zuidkant en het viel de jongens op hoe weinig vaartuigen er nog op het meer waren. In de verte zochten enige zeilboten een plaatsje aan de wal en een groot vrachtschip verdween met zwaar ronkende motor aan de overkant in het kanaal. Een visser die bezig was zijn palingfuiken te lichten, staakte zijn arbeid en begon zijn bootje naar de wal te roeien.

„Iedereen gaat schuilen voor de bui,” zei Louw. „Zou het niet verstandiger zijn om ook naar huis te gaan?”

„Blijf maar kalm, Louw,” zei Sietse. „Als de bui ons overvalt hebben wij een stuk plastic aan boord om onder te schuilen. En als wij op de grootste versnelling gaan varen, gaan wij harder dan de bui drijft.”

„Dat zullen wij dan maar hopen,” zei Hielke. „Maar ik weet dat als de bui over het meer trekt, het dan meestal heel snel

gaat met veel wind en heel veel regen.”

„Daarginder roeit nog een man in een bootje,” zei Sietse.

„Wij zijn dus niet de enigen die nog op het meer zijn.”

„Het zal wel een stadsman zijn, die geen verstand heeft van het weer,” dacht Louw.

„Als jullie bang worden,” zei Sietse, „vaar ik niet verder dan tot het Paviljoen en daar keren wij dan.”

„Ga maar meteen terug,” raadde Hielke aan.

„Ik voel al een druppel,” zei Louw.

„Dat bestaat niet,” zei Sietse. „Hier boven is de lucht nog helder.”

„En kijk dan eens over het meer,” zei Hielke. „Daar zie je de regen al naderen.”

Het bijna roerloze water werd in de verte in beroering gebracht door dikke regendruppels die er in neer plensten. Het was een vreemd gezicht. Het leek alsof iemand met een grote brandslang over het wateroppervlak spoot. De regen kwam snel dichterbij.

„Dat gaat vlugger dan ik dacht,” zei Sietse en hij wierp het roer om en voer op volle snelheid naar de wal. Daar zochten zij een ligplaats tussen het riet. Hielke trok gauw een groot stuk plastic uit het kastje onder de achterbank te voorschijn en terwijl de regen reeds over hun hoofden spoelde, kroop het

drietal vlug onder het plastic. Toen begon het onheilspellend te bliksemen en te donderen en stak er een harde storm op. „De bui komt dus toch over het meer,” zei Sietse. „Ik had het niet gedacht.”

„Ik heb je nog gewaarschuwd,” zei Hielke. „Wat zal vader kwaad zijn.”

„Waarom? Wij zitten hier toch droog?”

„Maar dat weet vader niet!” zei Hielke.

„Die man in zijn roeiboot zal het ook slecht hebben,” zei Louw.

„Waar is hij gebleven?” vroeg Sietse. Hij sloeg een stuk van het plastic omhoog en tuurde door de regen over het meer.

„Ja, ik zie de boot! Maar die man zie ik niet. Wij mogen wel gaan kijken! Misschien ligt hij te water.”

„Laten wij maar even wachten,” zei Hielke. „Het weerlicht mij te erg.”

Sietse keek naar de lucht en dook dan verschrikt in elkaar omdat een knetterende donderslag weerklonk.

„Boe,” zei hij. „Die was dichtbij.”

Het onweer dat eerst voor het meer was blijven hangen, dreef er nu snel overheen en spoedig klonken de donderslagen minder onheilspellend. Sietse keek weer naar het bootje op het meer.

„Nu moeten wij er toch nodig heen, jongens,” zei hij. Hoewel de regen nog bij stromen neerviel, startte hij de motor. Door onder het plastic te blijven konden onze schippers tamelijk droog varen. Wel moesten Hielke en Louw de plastic tent stevig vasthouden omdat de wind er hevig aan rukte. De Kameleon voer tegen de storm in en de golven beukten hevig tegen de boeg. De motor moest op volle kracht draaien om de boot door al dat geweld heen te duwen. Snel ging het niet, maar toch werd de afstand zienderogen kleiner doordat het bootje voor de wind naar de jongens toedreef. „Als die man maar niet overboord is geslagen,” zei Hielke. „Ik zie hem helemaal niet.”

De roeiboot was nu vlakbij en Sietse stuurde de Kameleon er naast. Op datzelfde moment werd het bootje door een hoge golf tegen de Kameleon geworpen. De jongens zagen een man die op de bodem van de boot lag, overeind komen en herkenden de mijnheer, die de vorige dag foto's had gemaakt van de Woudaap. Hij was met de roeiboot van Kees gaan varen en toen de bui hem overviel was hij languit op de bodem gaan liggen met een regenjas over zich heen. „Komt u maar gauw bij ons aan boord!” riep Hielke. „Graag!” riep de mijnheer. Hij stapte meteen over in de Kameleon en zocht naast Louw bescherming onder het

plastic. Hielke maakte de roeiboot naast de Kameleon vast en zo voeren zij naar de boerderij van Jellema, want die was het dichtst bij. De woeste golven deden de roeiboot wild op en neer dansen, maar de zware ijzeren Kameleon ging rustig door het woelige water. De mijnheer zag met zichtbaar genoegen hoe de afstand naar de wal steeds kleiner werd. Hij merkte ook hoe Sietse de boten steeds weer met de boegen in de wind hield en hoewel het flink stormde en het meer heel onstuimig was, kreeg hij bij de jongens toch een gevoel van veiligheid. Hun boot was oersterk en de schipperskunst van de jongens zo groot dat hij er het volste vertrouwen in had. Onze schippers brachten de boten veilig naar de wal, maar voor zij aanlegden liet Hielke het touw waarmee de roeiboot was vastgemaakt, vieren totdat de roeiboot enige meters achter de Kameleon voer. Dit werd gedaan omdat de roeiboot bij het aanleggen tussen de Kameleon en de wal was komen liggen. De Kameleon werd aan het steigertje voor Jellema's boerderij vastgemaakt en ook de roeiboot werd stevig vastgelegd. Toen holden de mijnheer en de jongens naar de boerderij. Gerben zag hen en opende de deur van de grote schuur.

„Kom binnen!” riep hij. „De stallen zijn leeg! Er is plaats genoeg voor een stelletje ezels!”

Lachend holden de jongens naar binnen en de mijnheer zei: „Noemt u mij gerust een ezel. Ik had mij beslist niet op het meer mogen wagen maar deze jongens zijn helden! Zij hebben mij gered in een storm die ik hier niet voor mogelijk had gehouden.”

„U bent hier natuurlijk niet bekend,” zei Gerben, „maar het kan soms vreselijk spoken op het meer. Ik heb het meegemaakt dat de vissen uit het water woelen en boven op het dak van de schuur lagen.”

„Dat verhaal is al te sterk,” lachte de mijnheer. „Maar dat het er wel van langs kan gaan heb ik nu zelf ondervonden.”

„Met een kleine roeiboot heb je natuurlijk gauw last,” zei Gerben. „Zo heb ik eens voor de hellingbaas een anker gehaald uit het dorp aan de overkant. Het was die dag precies zulk weer als vandaag. De zon scheen maar in het westen dreigde een onweersbui. Ik kon toen een paar rijksdaalders verdienen en dus nam ik een roeiboot en roeide het meer over. Maar lieve help nog aan toe, toen ik in het dorp kwam en het anker zag, dacht ik, wat ben ik begonnen. Het anker was zo groot dat het nauwelijks in de boot kon en er waren drie mannen voor nodig om het erin te tillen. Toen lag de boot zo diep dat de rand nog maar vijf centimeter boven water uitstak. Enfin, ik ging het er op wagen en voer naar het

meer. Het water was gelukkig heel kalm en zo glad als een spiegel. Maar tja, toen kwam halverwege net zoals vandaag een donderbui met veel regen, storm en hoge golven en toen wist ik mij geen raad meer want het water spoelde bij emmers vol over de rand. Maar wat doet een schipper die in een storm verzeild raakt? Hij gooit een anker uit en blijft wachten tot de storm bedaard is. Wel ik had immers een anker en dus bond ik er gauw een touw aan en werkte het anker met grote moeite overboord. Het verdween in de diepte maar wat gebeurde er? Het touw was niet lang genoeg en de boot werd mee onder water getrokken. Ja Ja! Wat je dan beleeft, vergeet je nooit weer. Kijk! Het wordt weer droog.”

„Maar vriend,” vroeg de mijnheer. „Hoe liep dat toen met u af?”

„Het is omdat u er om vraagt,” zei Gerben. „Daarom zal ik het u dan ook maar eerlijk vertellen. Als je moederziel alleen midden op een groot meer tijdens een zware storm met je boot naar de kelder gaat, dan blijft je niets anders over dan te verdrinken. Dus ben ik toen verdronken!”

De jongens lachten maar de mijnheer niet. Hij zei een beetje boos:

„Ik moest maar gaan. Ik ben niet gediend van die onzinnige fantasieën. Nog wel bedankt jongens!”

De mijnheer liep naar de deur maar toen zag Gerben de hoed nog op de haverkist liggen.

„Wacht u even,” riep hij.

De mijnheer bleef staan en Gerben zette hem de hoed op en zei: „Anders vat u kou.”

En toen proestten zij het allen uit van het lachen, want in de hoed was enig regenwater blijven staan dat nu met straaltjes over het gezicht van de mijnheer liep. Die vond het helemaal niet grappig en hij zei verontwaardigd tegen Gerben:

„Weet u wel wie ik ben? Ik ben de nieuwe burgemeester.”

En driftig liep hij het erf af. Gerben keek hem na en zei onverstoorbaar:

„Zo’n hoedje wil ik ook hebben. Ik zet het bovenaan op mijn verlanglijstje met mijn verjaardag.”

„Pas jij maar op,” zei Sietse. „Jij begint al goed met onze nieuwe burgemeester.”

Maar dat maakte voor Gerben geen verschil.

Die avond kwam Tjalling Boonstra naar het dorp. Toen hij langs de smederij liep, riep Klinkhamer:

„Ha Tjalling! Hoe gaat het met je?”

„Wel goed, Klinkhamer,” zei Tjalling, maar hij liep meteen door. Hielke en Sietse keken hem na en het viel hen op hoe Tjalling gedurig om zich heen keek alsof hij achtervolgd werd.

„Die voert iets in zijn schild,” zei Sietse. „Kom, wij gaan hem achterna.”

Op flinke afstand volgden de jongens Tjalling naar het dorp. En als Tjalling omkeek verscholen Hielke en Sietse zich gauw tussen de huizen.

„Ik ben wel nieuwsgierig wat hij komt doen,” zei Sietse.

„Misschien heeft het iets te maken met de beloning die boer Twijnstra hem beloofde.”

„Maar wat kan Tjalling hier in het dorp uitvoeren dat belangrijk is voor Twijnstra?” vroeg Hielke.

„Misschien moet hij het postkantoor beroven of de Boerenleenbank,” zei Sietse.

Tjalling liep nu het Raadhuisplein over. Hielke en Sietse volgden hem. Op het plein stond veldwachter Zwart maar hij zag Tjalling niet doordat hij met de rug naar hem toestond. Dat was voor Tjalling een reden om zo snel mogelijk het plein over te steken en zijn weg te vervolgen in de richting van de boterfabriek. Dat Zwart hem wel degelijk had gezien in de spiegeling van een etalageruit, wist Tjalling niet en hij haastte zich verder, gevolgd door Hielke en Sietse.

„Hij gaat zeker naar de boterfabriek,” zei Sietse.

„Wat moet hij daar doen?” vroeg Hielke.

„Dat weet ik ook niet,” zei Sietse.

Maar Tjalling liep de boterfabriek voorbij en ging verder langs de huizen waar Louw woonde. Louw zag hem voorbijgaan en keek hem na tot Hielke en Sietse kwamen.

„Volgen jullie hem?” vroeg Louw. „Wat gaat hij doen?”

„Dat hopen wij nog te ontdekken,” zei Sietse.

Dan zagen zij hoe Tjalling voorbij het boerderijtje van Bruinsma liep en even verder over een hek krom waarna hij door de weilanden naar de boerderij van Twijnstra terugwandelde.

„Wat zeggen jullie daarvan?” zei Hielke lachend. „Tjalling heeft een wandeling gemaakt en wij maar denken dat hij iets in zijn schild voerde.”

„Toch vond ik dat hij wel vreemd deed,” zei Sietse.

„Dat is geen wonder,” zei Louw lachend. „Tjalling is immers een beetje anders dan gewoon?”

Maar toen Hielke en Sietse terug gingen naar huis, zagen zij Zwart bij de boterfabriek staan. Hij tuurde door zijn verrekijker. En die kijker was gericht op Tjalling.

„Zie je dat?” zei Sietse. „Zwart vindt de wandeling van Tjalling ook al verdacht.”

„En toch doet Tjalling niets bijzonders,” zei Hielke. „Hij gaat naar de boerderij en dat is alles.”

Inderdaad, dat was alles. Maar er zou nog meer gebeuren en

daaruit zal blijken dat die wandeling toch wel een bedoeling had.

HOOFDSTUK VIII

De brand

In de krant stond dat burgemeester Eggink zijn functie zou neerleggen wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd en dat zijn opvolger een mijnheer Lonkhuizen was.

Klinkhamer las dit voor en Sietse vroeg:

„Hoe heet hij? Lonkhuizen? Die naam heb ik nog nooit eerder gehoord. Maar ik heb de nieuwe burgemeester wel gezien.”

En daarop vertelden hij en Hielke hoe zij een mijnheer hadden gered die midden op het meer met een bootje in de storm rond dreef en hoe Gerben hem de hoed opzette waarna de mijnheer verontwaardigd zei: „Weet je wel wie ik ben? Ik ben de nieuwe burgemeester!”

Klinkhamer schudde zijn hoofd en zei:

„Die Gerben blijft een grote kwajongen. Hij doet alles altijd fout!”

„Wanneer komt die mijnheer Lonkhuizen?” vroeg moeder.

„Over drie weken,” zei Klinkhamer. „Het wordt hoog tijd dat wij eens gaan vergaderen om te beslissen wat voor

afscheidskado wij de burgemeester zullen geven.”

„Natuurlijk een auto!” zei Sietse.

„Waarom een auto?” vroeg Klinkhamer.

„Dat krijgen de burgemeesters altijd,” zei Sietse. „Ik heb het al een paar maal in de krant gelezen.”

„Het is nog niet zo’n gek idee,” zei Klinkhamer. „Ik weet zeker dat de burgemeester er heel blij mee zou zijn.”

Daarop ging hij naar de telefoon en belde de andere leden van de vereniging voor vreemdelingenverkeer op, om hen te vragen voor een vergadering. Allen waren het met Klinkhamer eens dat er zo spoedig mogelijk een beslissing genomen moest worden. Ook Gerben dacht er zo over want toen hij de volgende morgen in de smederij kwam, zei hij: „Er moet nodig iets gedaan worden voor onze burgemeester! Over drie weken gaat hij met pensioen!”

Gerben zei nooit pensioen, maar altijd pensipoen.

„Daar wordt al aan gewerkt, Gerben,” zei Klinkhamer. „Er komt een vergadering en dan zullen wij beslissen wat voor kado de burgemeester krijgt.”

„Mooi zo,” zei Gerben, „dan zal ik drie weken lang niet roken, anders heb ik geen geld voor een bijdrage. En wat ik verder vragen wou Klinkhamer, kunt u dit tandwiel even lassen?”

Gerben haalde twee helften van een tandwiel uit zijn fietstas en Klinkhamer bekeek ze.

„Het is nogal gemakkelijk te lassen,” zei hij dan en hij begon er meteen aan. Gerben stond tegen de werkbank geleund en vroeg aan Hielke en Sietse:

„Moeten jullie niet varen?”

„Wij wachten op Louw,” zei Hielke.

Het duurde niet lang of Louw verscheen. Het weer was in tegenstelling met de storm van de vorige dag nu heel mooi. Een stralende zon zette alles in een feestelijk licht en onze schippers voeren dan ook zingend het meer op. Zij zetten eerst koers naar de Woudaap waar Kees bij het schuurtje naast de molen stond te wachten.

„Hallo Kees!” riep Hielke. „Ga je mee varen? Er zijn nu geen donderbuien!”

„Ik sta op Gerben te wachten,” riep Kees terug. „Hebben jullie hem ook gezien?”

„Gerben is in de smederij,” zei Louw. „Ga jij hem straks helpen op de boerderij?”

„Ik kijk wel uit,” zei Kees. „Ik heb nog een appeltje met hem te schillen.”

„Wat is er dan gebeurd?” vroeg Hielke.

„Gerben heeft er voor gezorgd, dat zijn vriend Jouke onze

zak met appels wegnam,” zei Kees. „Gerben had hem opgebeld dat wij onderweg waren. En nu zal ik Gerben een poets bakken.”

„Hoe ga jij dat doen?” vroeg Louw.

„Dat zullen jullie wel zien,” zei Kees. „Ik heb iets heel moois bedacht en die slome loopt er vast in.”

„Dan blijf ik wachten tot Gerben komt,” besloot Sietse.

„Want als jij iets bedenkt is het altijd raak.”

De vrienden kwamen aan wal en na enige tijd verscheen er in de verte een fietser, maar het bleek veldwachter Zwart te zijn. Bij de Woudaap stapte Zwart af en vroeg aan de jongens op wie zij zaten te wachten.

„Op Gerben,” zei Kees.

„Juist,” zei Zwart en dan nam hij zijn verrekijker en tuurde eerst over het meer en daarna over de polder. Daarna vervolgde hij zijn weg langs de dijk om bij de stenen brug de polder in te slaan.

„Zwart is altijd op zoek,” zei Sietse. „Daardoor ontgaat hem niets.”

„Er komt weer iemand,” zei Louw en wees naar het begin van de polderdijk waar weer een fietser naderde. Weldra herkenden de jongens Gerben.

„Gaan jullie alvast in de Kameleon,” zei Kees. „En laat de

motor draaien. Als Gerben mij grijpen wil, spring ik gauw aan boord en moeten wij weg wezen.”

„Dat wordt dus ruzie?” zei Hielke.

„Welnee,” zei Kees. „Het is maar een grapje. Maar soms wordt Gerben gauw kwaad en daarom moet ik zo snel mogelijk kunnen vluchten.”

„Goed, wij gaan aan boord,” zei Sietse.

Kees verdween in de schuur. Twee tellen later kwam hij terug en ging toen schuil onder een grote lap jute die hij over het hoofd had gehangen. Zijn vrienden keken er verbaasd naar en Sietse zei:

„Is hij nu helemaal betoeterd? Denkt hij op die manier Gerben bang te maken?”

Daar kwam Gerben reeds. Hij stopte en riep lachend:

„Als ik mij niet vergis moet dat mijn vriendje Kees zijn.

Waarom verschuil jij je? Laat mij je lieve gezichtje even zien.”

Gerben wilde het stuk jute wegtrekken, maar op dat moment bewoog Kees zijn handen naar voren en er kwam een golf water vanonder de jute, dat over de klompen van Gerben plonste. Gerben gaf Kees een duw en Kees liep struikelend achteruit, waarna hij op z'n rug in het gras rolde. De lap jute viel van hem af en toen zagen Gerben en de jongens hoe Kees een teiltje water vasthield dat nu over hem leeg liep. De

goochemerd had het verstopt om er Gerben mee nat te gooien, maar nu kreeg hijzelf de volle laag. Drijfnat stond Kees op. Het huilen stond hem nader dan het lachen en hij keek zo beteuterd dat de anderen het uitproestten van de pret.

„Tja Keesie,” zei Gerben. „Wie een kuil graaft voor een ander valt er zelf in en wie een ander met water wil gooien wordt zelf nat.”

„Lach jij om je eigen,” zei Kees kwaad. „Jij bent niet wijs.” Op dat moment kwam Dijkstra.

„Wat is dat hier?” vroeg hij. „Hoe kom jij zo nat, Kees? Ben jij weer bezig, Gerben? Jij moest je schamen! Altijd is er wat als jij je met de jongens bemoeit. Ga naar je koeien! Wat doe je hier?!”

„Wel heb ik ooit van mijn leven!” riep Gerben. „Is deze polderdijk een openbare weg, ja of nee? Mag ik hier dan vrij langs fietsen, ja of nee? En moet ik mij zomaar laten nat gooien, ja of nee?”

„Jij bent helemaal niet nat,” zei Dijkstra.

„En mijn klompen dan?” vroeg Gerben. „Zijn die niet nat, ja of nee?”

„Dat is niets,” zei Dijkstra. „Maar om Kees zó nat te gooien is schandalig. Zoiets doet een verstandig mens niet. Jij had wijzer

moeten wezen. Kom Kees, trek maar gauw droge kleren aan.” Kees verdween met zijn vader in de molen en Gerben zei verontwaardigd tegen de jongens:

„Ik krijg altijd de schuld. Maar Kees strafte zichzelf. Ik moet er nog om lachen.”

En lachend fietste hij naar de boerderij.

„Het was weer een mooie voorstelling,” zei Louw. „Wij hoeven er niet voor naar een circus te gaan.”

„Toch was Kees dom,” merkte Sietse op. „Hij had meteen het hele teiltje leeg moeten gooien. Dan was niet hij maar Gerben drijfnaat geweest. Kees had het niet gek bedacht, maar hij voerde het stom uit.”

Spoedig kwam Kees terug in een schone overall en voeren zij het meer op. Toen zij voorbij het Paviljoen kwamen stak daarjuist een bootje van wal waarin drie jongens zaten. Het bootje dat de naam Zwaluw droeg had een aanhangmotor die haar een flinke snelheid gaf. De jongens keken spottend naar de Kameleon, want die was lang niet zo mooi als hun boot. De stuurman van de Zwaluw gaf vol gas en het bootje ging er snel vandoor. Sietse liet de Kameleon ook sneller varen en toen de jongens in de Zwaluw omkeken zagen zij die lompe ijzeren boot nog vlak achter zich. Nu werd de gaskraan van de Zwaluw helemaal opengezet en voer de boot op z'n snelst.

Maar de Kameleon kon haar best bijhouden totdat ook Sietse vol gas gaf. En toen voeren onze schippers lachend de Zwaluw voorbij.

„Dat hadden jullie niet gedacht, hè?” riep Kees. „Het lijkt wel alsof jullie stilstaan.”

„Straks valt jullie oude wastobbe uit elkaar,” riepen de jongens terug.

„Dat geeft niet!” riep Hielke. „Wij kunnen zwemmen.”

En dan voer de Kameleon naar links terwijl de Zwaluw naar het eiland midden in het meer koerste. De Kameleon naderde het kanaal aan de overkant van het meer en Sietse stuurde naar het dorp dat daar vlakbij lag. Kees zag een ijskar en natuurlijk moest hij toen een ijsje kopen.

„Wacht even,” zei Sietse. „Wij lusten allemaal wel een ijsje. Hoeveel geld heb jij, Hielke?”

Hielke zocht in zijn zakken en kon toen het totale bedrag van een gulden en vijftig cent bij elkaar brengen.

„Ik heb een gulden vijftig,” zei Kees.

„En ik drie kwartjes,” zei Louw.

„Ik heb nog vijftig cent,” zei Sietse. „Dan hebben we samen vier gulden. Dat is voor ieder een ijsje van een gulden.”

„Heb ik even pech?” zei Kees. „Ik dacht er een van een vijftig te kopen en nu krijg ik er maar een van een gulden. Zo gaat

het als je met een stelletje armoedzaaiers uitgaat. Geef jullie centen maar dan zal ik ze even halen.”

Kees ging aan wal en vroeg aan de ijsman of hij vier wafels kon krijgen van een gulden of de ene wafel dan extra dik gemaakt kon worden.

„Waarom?” vroeg de ijsman.

„Omdat ik het zo graag lust,” zei Kees.

De man lachte en gaf Kees inderdaad een extra schepje ijs.

„Jij bent een echte schooier!” zei Sietse toen Kees de wafels aan zijn vrienden gaf.

„Wie niets durft vragen,” zei Kees, „krijgt nooit iets.”

Toen smulden zij allen van het ijs. Terug op het meer zagen zij in de verte een zeilboot vastzitten in het ondiepe gedeelte.

„Er zit er weer eentje in de modder,” zei Hielke. „Kijk, die jongens met de Zwaluw gaan helpen!”

„Dat moet ik zien,” zei Sietse. „Die aanhangmotor heeft toch geen trekkracht genoeg.”

Toen onze schippers naderbij kwamen zagen zij dat de gestrande zeilboot veel kleiner was dan het grote jacht dat de Kameleon een paar dagen geleden had losgetrokken. Er was reeds een lijn naar de Zwaluw geworpen en deze begon met al haar kracht te trekken.

Maar er kwam geen beweging in de zeilboot.

„Stoppen jullie maar!” riep Sietse. „Laten wij het maar even doen.”

„Bemoei je er niet mee!” riep de stuurman van de Zwaluw.

„Wij hebben jullie toch niet geroepen?”

En hij gaf weer vol gas. De Zwaluw trok de lijn strak maar verder gebeurde er niets. Toch hielden de jongens met hun Zwaluw vol en zij riepen naar de heer en de dame in de zeilboot dat zij moesten helpen duwen. Maar de mijnheer had geen vaarboom aan boord. Hij probeerde wel met een peddel te roeien maar dat hielp niets. De zeilboot bleef liggen waar zij was.

„Onze motor is veel sterker!” riep Sietse. „Als wij trekken is die boot zo los!”

„Nee, wij waren het eerst!” riepen de jongens. „En wij blijven net zo lang trekken tot het karweitje klaar is!”

„Zij zijn niet goed wijs,” zei Louw. „Het enige wat zij bereiken is dat hun benzine straks op is.”

„Dan moeten wij zo lang maar blijven wachten,” zei Kees. Maar het woordje wachten stond niet in het woordenboek van Sietse. Hij kon dat stumperige gedoe van de Zwaluw niet langer aanzien en schakelde de versnelling.

„Wat ga je doen?” vroeg Hielke.

„Ik ga weg,” zei Sietse.

„Pas op, jô!” waarschuwde Louw. „Jij vaart tegen het touw!” Doordat de Kameleon tussen de Zwaluw en het zeiljacht doorging, voer de stompe steven tegen de lijn waaraan de Zwaluw trok. Maar in plaats van te stoppen gaf Sietse nog meer gas met het gevolg dat de Kameleon de treklijn meenam. Daardoor nam zij ook het zeiljacht en de Zwaluw mee, hoe wel de Zwaluw met de nog steeds draaiende motor hevig tegenwerkte. De jongens in de Zwaluw begonnen te schelden, maar Sietse lachte. Hij gaf de sterke Kameleon extra gas en toen was het zeiljacht in een ommezien naar dieper water getrokken. Sietse schakelde de motor op achteruit en zwenkte rond de Zwaluw waarin de jongens kwaad zaten te kijken.

„Maar de beloning is voor ons!” riepen zij.

„Die nemen wij nooit aan!” riep Sietse terug. „Daarvoor zijn wij te sportief!”

Onze vrienden voeren lachend verder. Hoe die jongens in de Zwaluw ook over die boertjes mochten denken, één ding wisten zij nu wel, die Kameleon was wel tien keer zo sterk als hun boot.

„Wij hebben het geluk gehad dat de lijn heel bleef,” lachte Sietse. „Want het was maar dun touw.”

„Het was wel brutaal om er tegen aan te varen,” zei Hielke.

„Als het gebroken was, had je ruzie gekregen.”

„Maar ik wou helpen,” zei Sietse.

„En dat heb jij heel goed gedaan,” zei Louw. „Ik was niet op dat idee gekomen.”

„Nou ja,” zei Sietse. „Als wij hadden moeten wachten tot de benzine van die aanhangmotor op was, dan lagen wij daar nu nog. Hoe laat is het?”

Zij hoorden de torenklok slaan en Kees begon te tellen. Maar na de eerste drie bimslagen kwamen er bamslagen bij en dat betekende dat iemand de klok luidde.

„Is er een begrafenis?” vroeg Hielke.

„Van wie?” vroeg Louw.

„Ik zou het niet weten,” zei Sietse. „Ik heb niet gehoord, dat er iemand overleden is.”

„Ik zie rook boven het dorp,” zei Kees. „Zou er brand zijn?”

„Welnee,” zei Sietse. „Dat is rook van de boterfabriek.”

„Ik heb nog nooit zoveel rook boven de fabriek gezien,” vond Louw. „De rook moet uit de schoorsteen komen en er is zelfs geen pluimpje rook boven.”

„Daar gaat veldwachter Zwart over de dijk!” zei Hielke. „Hij fietst zo hard hij kan.”

„Dan is er vast brand!” riep Sietse en hij gaf de motor gas zodat de Kameleon op volle snelheid naar de brug voer.

Zonder snelheid te minderen gingen de jongens er onder door en dan door de vaart naar het dorp. Bij het Raadhuisplein zagen zij de deuren van de brandweerkazerne wijd open staan. De autospuiter bleek vertrokken te zijn.

„Laten wij vragen waar de brand is,” zei Hielke.

„Welnee,” zei Sietse. „Die rook was bij de boterfabriek. Dus gaan wij daarheen.”

„Als het maar niet bij mij thuis is,” bedacht Louw en hij werd al bleek om z’n neus.

Kees zag Sjoerd Bonnema, de postbode.

„Waar is de brand, Sjoerd?” riep hij.

„Bij Bruinsma!” riep Sjoerd terug.

De Kameleon voer een bocht om en nu zagen de jongens hoe uit de oude schuur van Bruinsma aan alle kanten de vlammen sloegen.

„Die gaat helemaal plat!” zei Sietse.

Op het erf van Bruinsma stond de brandspuit aan de kant van de vaart en Gerben richtte een straalpijp op het vuur. Maar toen hij de Kameleon zag richtte hij de straal op de jongens.

„Hee broer!” riep veldwachter Zwart. „Daar moet jij niet spuiten! Hier is de brand!”

„Dat weet ik wel!” zei Gerben. „Maar als oude schuren branden is er toch geen blussen aan!”

„Gerben!” riep Klinkhamer. „Maak het woonhuis nat! Anders slaat de brand over!”

„Maar zo krijgen jullie de brand nooit uit!” riep Zwart. „Jullie moeten nog een slang uitleggen!”

„Wij doen ons best!” zei Klinkhamer. „Maar waar blijven mijn manschappen? Gerben en ik zijn maar met z’n tweeën!”

„Geef mij maar een straalpijp,” zei Zwart en begon een slang uit te rollen.

Bruinsma liep van de een naar de ander en riep:

„Laat die schuur maar plat gaan als jullie mijn huis maar redden!”

„Het komt wel goed, Bruinsma,” zei Klinkhamer. „Wij zorgen wel voor uw huis!”

Zwart koppelde een slang aan de pomp en holde naar de straalpijp.

„Geef maar water, Klinkhamer!” riep hij.

Klinkhamer draaide een kraan open en het water begon te slang te vullen, maar toen riep Sietse:

„Pas op! Er zit een knoop in!”

Klinkhamer draaide de kraan meteen weer dicht want als een slang in een knoop ligt, springt zij stuk doordat het water niet kan doorstromen.

„Het duurt allemaal veel te lang,” momperde Zwart. „Zo gaat

de schuur helemaal verloren!”

„Zij is al verloren!” riep Gerben. „Maakt u zich niet zo druk, Zwart. U zou er nog warm van worden en dan moet ik u ook nat spuiten!”

Gerben richtte de straalpijp even recht omhoog zodat een regen over Zwart en de jongens daalde.

„Halve gare! Let op waar je spuit!” riep Zwart.

De jongens hielpen de knoop uit de slang trekken en dan riep Zwart opnieuw om water.

Klinkhamer draaide de kraan heel vlug wijd open zodat de volle druk op de slang kwam die nu snel keihard rond werd. Er kwam een krachtige straal uit de pijp en die kracht verraste Zwart zo, dat hij de straalpijp uit zijn handen liet glijden waardoor het water naar alle kanten spoot. Zwart kreeg een flinke golf water over zich heen en holde hard weg.

Klinkhamer draaide de kraan weer dicht en op dat moment stortte het dak van de schuur in. Grote rookwolken vergezeld van een vonkenregen dreven over de weilanden de polder in. De slager en de bakker, die ook lid waren van de brandweer, kwamen nu ook helpen. Zij namen de straalpijp die Zwart had laten vallen en begonnen de rest van de brand te bestrijden. Doordat het vuur niet meer hoog oplaaide hoefde Gerben het woonhuis niet langer nat te houden en samen met de

bakker en de slager spoot hij zoveel water in het vuur dat de brand spoedig geblust was. Bruinsma bedankte de mannen dat zij zijn huis hadden weten te behouden.

„Het was niet zo moeilijk,” zei Klinkhamer. „Er is gelukkig weinig wind!”

„Het blussen had wel sneller gekund,” meende Zwart. „Als er direkt maar meer water in het vuur was gespoten.”

„Dan had u de straalpijp beter vast moeten houden,” zei Gerben. „Want in plaats van het vuur maakte u uzelf nat.”

„Inderdaad, mijnheer Zwart,” zei de bakker. „U bent helemaal nat. Hoe komt dat?”

„Zwart was op de waterleiding aangesloten,” zei Gerben.

„Hou jij je grapjes maar voor je,” zei Zwart.

„Laten wij geen ruzie maken, mannen,” kwam Klinkhamer tussenbeide. „De vraag is nu, hoe is de brand ontstaan? Weet u het, Bruinsma?”

„Het is voor mij ook een vraag,” zei Bruinsma. „Ik zat in huis koffie te drinken toen ik buiten een vreemd geluid hoorde. Dat was het knetteren van het vuur. De vlammen sloegen aan één kant reeds uit de schuur.”

„Aan welke kant?” vroeg Zwart.

„De zuidkant,” zei Bruinsma.

„Dat is de kant bij de weg,” zei Zwart. „Kwamen daar

elektrische kabels binnen?”

„Nee, de stroom kwam vanaf het huis,” zei Bruinsma. „Kijk, het kastje met de stoppen zit nog aan de muur.”

Aan een stuk stenen muur, die was blijven staan, bleek het schakelkastje van de elektrische verlichting nog op haar plaats te hangen.

„Maar er stond geen stroom op,” vervolgde Bruinsma. „Want in de zomer heb ik geen licht nodig in de schuur en daarom schakel ik de stroom daar altijd uit.”

„Dat klopt,” zei Klinkhamer. „Het eerste wat ik bij brand altijd doe is het controleren van elektriciteit en gas, want dat moet meteen worden afgesloten!”

„Dus kortsluiting is het niet geweest,” zei Zwart. „En volgens u begon de brand op de hoek waar de houten zijwand tegen de muur was gebouwd?”

„Jawel,” zei Bruinsma. „Daar zag ik de vlammen naar buiten slaan en toen ik in de schuur keek stond het hooi ook reeds in brand.”

„Dan was het zeker hooibroei?” zei Zwart.

„Dat kan niet,” zei Gerben. „Ik heb dat hooi van Jellema hier gebracht en dat was kurkdroog. En daarbij was het slechts een halve praam vol en dat gaat niet broeien.”

„Gerben heeft gelijk,” zei Klinkhamer. „Hooibroei ontstaat

door vochtig hooi dat als het hoog wordt opgetast stijf in elkaar perst en juist door die persing begint het te broeien.”

De mannen keken bij de plaats waar volgens Bruinsma de brand was begonnen. Zwart speurde op de grond maar wat hij zocht vond hij niet.

„Er zijn geen sporen van petroleum of lucifers,” zei hij.

„U denkt toch zeker niet dat ik het in brand heb gestoken?” vroeg Bruinsma verontwaardigd.

„Dat heb ik niet gezegd,” zei Zwart. „Maar de mogelijkheid dat het in brand is gestoken lijkt mij niet onwaarschijnlijk. Was de schuur verzekerd?”

„Gelukkig wel,” zei Bruinsma. „En ik denk dat ik er nu meer geld voor ontvang dan wanneer ik dat oude bouwwerk had moeten verkopen.”

„Dat zegt u wel openhartig,” zei Zwart. „Daaruit maak ik op dat u de brand niet gesticht heeft of wacht eens: heeft u in de schuur een pijp gerookt of toevallig een lucifer aangestoken en weggegooid?”

„Ik rook niet,” zei Bruinsma. „En op klaarlichte dag had ik geen lucifers nodig om iets in de schuur te zoeken.”

„Dan is deze brand voorlopig een raadsel,” besloot Zwart.

„Maar ik ga verder zoeken want raadsels kunnen worden opgelost.”

„En wij gaan de slangen oprollen,” zei Klinkhamer. Dat was een werkje waarbij de jongens graag hielpen. De slangen werden recht gelegd en daarna mochten de jongens ze oprollen. Daarbij moesten zij ze goed plat drukken, zodat het water er zoveel mogelijk uit liep. Sietse maakte er een wedstrijd van wie het vlugst een slang kon oprollen. Hij won het van de anderen maar zijn slang was dan ook het slordigst opgerold.

„Dat geeft niet,” zei Sietse. „Want zij worden straks toch aan de kerktoeren opgehangen om te drogen.”

Spoedig was al het materiaal weer op de brandweerauto geladen en startte Klinkhamer de motor. Zwart liep nog steeds te speuren naar de oorzaak van de brand.

„Ik weet niet waar Zwart zich zo druk over maakt,” zei Gerben. „Het was toch maar een oude schuur. En iedereen weet, als oude schuren gaan branden is er geen blussen aan.”

„Zo dacht ik er ook over,” zei de bakker.

„Ik ook,” zei de slager.

„Ja Ja,” zei Klinkhamer. „Wij hebben een mooie brandweer. Als de heren denken, het is toch maar een oude schuur, hebben zij helemaal geen haast met het blussen. Dat moet niet weer gebeuren, anders zal ik maatregelen moeten nemen.”

„Meent u dat werkelijk, Klinkhamer?” vroeg de bakker.

„Daar kan ik beter geen antwoord op geven,” zei Klinkhamer.

En dan reden de heren lachend naar het dorp.

’s Avonds stond er in de krant dat de boerderij van Bruinsma was verbrand, maar dat door het snelle optreden van de plaatselijke brandweer het woonhuis behouden was gebleven.

Toen Gerben dat las, zei hij tegen Klinkhamer:

„Wat zegt u me daarvan? Wij hebben het nog beter gedaan dan wij zelf wisten.”

HOOFDSTUK IX

Zwart lost alles op en de burgemeester zorgt voor een kado

De volgende morgen kwam Bruinsma in de smederij.

„Nu moet u eens raden, wie er gisteravond bij mij op bezoek kwam,” zei hij.

„Veldwachter Zwart?” vroeg Klinkhamer.

„Welnee,” zei Bruinsma. „Boer Twijnstra. Hij is al een paar maal wezen vragen of hij mijn boerderij kan kopen, maar hij biedt veel te weinig en gisteravond bood hij nog minder, want zei hij, ik kreeg nu toch veel geld van de verzekering. En hij zei ook: Je kunt toch niet opnieuw beginnen, omdat je niet meer werken mag. Hoe vindt u dat?”

„Dat is gewoonweg gemeen,” zei Klinkhamer. „Twijnstra probeert misbruik te maken van de omstandigheden waarin u verkeert. Als ik u een goede raad mag geven, verkoop het dan niet eerder, dan dat het werkelijk noodzakelijk is.”

„Juist,” knikte Bruinsma. „Dat zal ik doen. En de koeien verkoop ik aan Brandsma want die betaalt wèl goed. Tot ziens.”

Bruinsma ging verder en Klinkhamer zei tegen z’n zoons:

„Hoe rijker de mensen worden hoe minder zij een ander willen betalen. Twijnstra is er een sprekend voorbeeld van. In plaats van die arme Bruinsma te helpen probeert hij nog van hem te plukken.”

„Ik moet die Twijnstra niet,” zei Sietse. „Hij kijkt altijd even zuur. Ha, daar is Louw. Kom jongens wij gaan varen.”

Het drietal voer het meer op. Toen zij bij de Woudaap kwamen zat Kees daar te vissen.

„Heb jij al wat gevangen?” vroeg Louw.

„Een paar voorntjes,” zei Kees en hij wees naar een emmer met water, die naast hem in het gras stond. Z'n vrienden gingen kijken en zagen drie voorns zwemmen.

„Die zijn nauwelijks boven de maat,” zei Hielke.

„Dat weet ik,” zei Kees, „maar ik had zojuist een kanjer van een karper aan de haak en toen ik hem bijna boven water had viel hij eraf.”

„Dat ken ik,” spotte Sietse. „Jij bent net als alle vissers. Zij vangen kleintjes en verspelen de grote.”

„Jullie geloven mij toch nooit,” zei Kees verontwaardigd en hij nam de emmer en stortte haar leeg in het meer zodat de voorns hun vrijheid terug kregen. Daarna bracht hij de hengel in de schuur en kwam vervolgens bij de jongens aan boord. De Kameleon voer verder.

„Weet Zwart al hoe de brand is aangestoken?” vroeg Kees.

„Wij hebben er nog niets van gehoord,” zei Hielke.

„Zwart zal wel net zo lang zoeken tot hij het weet,” dacht Louw.

„Als het aangestoken is,” zei Sietse, „moet iemand het gedaan hebben, die er belang bij heeft de boerderij te laten verdwijnen.”

„Boer Twijnstra wil de boerderij graag kopen,” zei Hielke.

„Dat vertelde Bruinsma een half uur geleden in de smederij.”

„Dan heeft Twijnstra de schuur in brand gestoken,” wist Kees meteen.

„Dat zou Twijnstra nooit doen,” zei Sietse. „Maar hij zou wel iemand kunnen omkopen om het te laten doen. Hij bood immers veel geld aan Tjalling voor een karweitje?”

„Zou Tjalling het dan gedaan hebben?” vroeg Louw.

„Hij is wel op een avond langs de boerderij van Bruinsma gewandeld,” zei Sietse. „Maar wij komen misschien meer te weten als wij Tjalling gaan opzoeken.”

En Sietse stuurde de Kameleon onder de stenen brug door, de poldervaart in.

„Je kunt Tjalling toch niet vragen of hij de schuur in brand heeft gestoken?” zei Hielke. „Hij zou misschien kwaad worden en je een pak slaag geven.”

„Natuurlijk ga ik hem dat niet vragen,” zei Sietse. „Maar wij kunnen wel een praatje over de brand maken en misschien laat hij dan iets los.”

De Kameleon voer een paar bochten om en naderde het weiland waar Tjalling een paar dagen geleden aan het werk was. De jongens zagen hem aan de kant van de vaart zitten bezig met het scherp maken van zijn zeis. Daarvoor had hij een ijzeren pen met een grote vierkante kop in de grond geduwd. Op dat ijzeren vierkant lag de zeis en door met een hamer op het scherpe gedeelte van de zeis te slaan werd zij daar dunner en dus scherper.

De jongens legden bij hem aan.

„Hallo Tjalling! Hoe gaat het?” vroegen zij.

„Best!” klonk het opgewekt. „Ik heb het zelfs nog nooit zo goed gehad.”

„Hoe bestaat het,” zei Sietse. „Ik dacht dat Twijnstra zo’n gierige boer was.”

„Dat is hij ook,” zei Tjalling. „En daarom ben ik hier van de week voor het laatst. Ik ga fijn weer naar de stad!”

„Maar het is nog lang geen winter,” zei Hielke. „Jij kunt hier nog werk genoeg krijgen en hoe meer je verdient, hoe beter zou ik zeggen.”

„Ik heb al genoeg geld,” zei Tjalling.

„Is het waar?“ vroeg Sietse.

„Geloof je het niet?“ riep Tjalling. „Ik zal het je wel laten zien!”

En hij haalde zijn portemonnee te voorschijn en toonde de jongens de inhoud.

„Ai,” zei Kees. „Een briefje van honderd gulden?”

„Wel twee,” zei Tjalling trots en hij vouwde twee biljetten van honderd gulden open voor de ogen van de verbaasde jongens. Ook zagen zij nog een bundeltje biljetten van tien en vijfentwintig gulden.

„Jij hebt meer dan ik dacht,” zei Sietse. „Of heb jij extra verdiend?”

„Verdiend?” riep Tjalling lachend. „Ik heb het gekregen! Maar hoe, dat vertel ik niet. Ik heb het en ik hou het! En volgende week vertrek ik fijn naar de stad!”

Hij stopte de portemonnee heel zorgvuldig weg en toen vroeg Hielke:

„Heb jij gisteren de brand nog gezien bij Bruinsma?”

„Ja, vanuit de verte,” zei Tjalling. „Het was een best brandje! Twijnstra vond het fijn, want hij zei lachend: Opgeruimd staat netjes.”

„Vind jij het ook fijn als de schuur van een arme boer verbrandt?” vroeg Sietse.

„Welnee,” zei Tjalling. „Ik zie liever de schuur van die rijke Twijnstra platbranden. Zo! De zeis is weer scherp en nu ga ik de greppels en de slootkanten schoon maaien.”

Hij stond op en onder het zingen van: Rataka — tjieng — ka — boem ging hij aan het maaien.

De jongens keerden terug naar de Kameleon en voeren naar het meer.

„Tjalling heeft dus de tweehonderdvijftig gulden van Twijnstra al ontvangen,” zei Louw.

„Maar wij weten nog steeds niet waarvoor.”

„Dat moet Zwart maar uitzoeken,” zei Sietse. „Wij gaan hem vertellen wat wij ontdekt hebben.”

En dus voeren zij terug naar het dorp en vroegen aan de bode van het gemeentehuis waar veldwachter Zwart was.

„Mijnheer Zwart is een paar uur geleden de kant opgegaan van de boterfabriek,” zei de bode.

De jongens voeren verder.

„Zwart is natuurlijk weer aan het speuren bij de verbrande schuur,” zei Sietse.

En dus stuurde hij de Kameleon naar de boerderij van Bruinsma en jawel hoor; daar was mijnheer Zwart. Hij had een brandende krant die hij op de grond wierp en vervolgens uittrapte.

De jongens gingen naar hem toe en Hielke vroeg verwonderd:

„Gaaf u weer brand maken?”

„Dat heb ik inderdaad gedaan,” zei Zwart. „Maar nu is het uit.”

„Wij hebben nieuws voor u,” zei Sietse. „Tjalling heeft de extra beloning reeds ontvangen. Hij liet ons het geld zien. Hij is er reusachtig blij mee en volgende week vertrekt hij weer naar de stad.”

„En heeft hij niet verteld waarvoor hij dat geld kreeg?” vroeg Zwart.

„Hij vertelde alleen dat hij het gekregen had,” zei Hielke.

„Dan ga ik hem eens opzoeken,” zei Zwart.

„Hij is op het land aan de poldervaart,” zei Sietse.

„Goed zo. Welbedankt jongens,” en Zwart fietste meteen weg.

„Ik vermoed dat Zwart meer weet dan wij,” zei Louw.

„Dat klopt,” zei Hielke, „want ik weet nog niets.”

Mevrouw Bruinsma kwam uit de woning met een kopje koffie.

„Waar is Zwart?” vroeg zij verbaasd.

„Daar gaat-ie!” zei Kees. „Hij heeft haast!” „En hij wist dat ik koffie voor hem had,” zei mevrouw. „En wat is dat? Heeft hij

de krant verbrand? Daar begrijp ik niets van.”

De jongens begrepen het al evenmin en voeren terug naar het dorp.

„Wij gaan maar niet weer naar de polder,” zei Sietse. „Zwart zou het vervelend vinden als wij hem storen, terwijl hij Tjalling ondervraagt.”

„Laten wij dan eerst een ijsje kopen,” zei Kees. „Ik heb dorst.”

De anderen hadden ook wel trek in ijs en dus werd er bij het Raadhuisplein aangelegd en holde het hele stel naar de bakkerswinkel waar het ijs werd gekocht. Op de stoep voor de winkel gingen zij zitten smullen.

„Lekker, hè?” zei Kees. „Dit zou ik best de hele dag willen doen.”

„Dan was jij over een uur stijf bevroren,” zei Sietse. „En dan duwden wij je in een ijskast en over honderd jaar als je dan ontdooit werd kon je weer gewoon verder leven.”

„Dat kan niet,” zei Kees. „Want de mensen die in het Poolgebied doodgevroren zijn kan niemand weer levend maken.”

Terwijl de jongens zaten te fantaseren kwam Zwart terug. Hij ging meteen naar het kantoor van de Boerenleenbank.

„Wat zou dat betekenen?” vroeg Louw.

„Dat weet ik niet,” zei Sietse en de anderen wisten het evenmin.

Het duurde niet lang of Zwart kwam weer naar buiten. Hij haastte zich naar het gemeentehuis en in het voorbijgaan knikte hij de jongens vriendelijk toe.

„Het gaat goed!” zei Sietse. „Zwart kijkt zo opgewekt. Hij is vast iets op het spoor.”

Dat had Sietse goed geraden want ’s middags kwam Zwart in de smederij vertellen wat hij allemaal ontdekt had.

Gerben, die zoals gewoonlijk even in de smederij een praatje maakte, vroeg meteen aan Zwart toen hij binnenkwam:

„Weet u al hoe de brand is ontstaan?”

„Ja broer,” zei Zwart. „De zaak is opgelost. Die gierige boer Twijnstra heb ik een procesverbaal gegeven. Dat kan hem veel geld gaan kosten.”

„Wat zegt u?” vroeg Klinkhamer verbaasd. „Wat had Twijnstra met die brand te maken? Hij had het toch niet aangestoken?”

„Nee, zo dom is hij niet,” zei Zwart. „Maar hij zette er iemand toe aan.”

„Tjalling?” vroegen Hielke en Sietse.

„Inderdaad,” zei Zwart. „Voor tweehonderdenvijftig gulden moest Tjalling de schuur in brand steken.”

„Dat is nog eens gemeen!” riep Gerben. „Want Tjalling is nogal onnozel en daar wilde Twijnstra dus van profiteren!” „Het is zoals Gerben zegt,” zei Zwart. „Tjalling is niet een van de snuggersten, maar hij was toch niet zo dom dat hij brand ging stichten.”

„En toch gaf Twijnstra hem dat geld?” vroeg Sietse.

„Dat is juist de grap van Tjalling,” zei Zwart. „Toen Twijnstra de schuur in vlammen op zag gaan, dacht hij dat het Tjalling zijn werk was en hij betaalde hem het beloofde bedrag. Tjalling zei verheugd: dank u wel en hij voelt zich nu de koning te rijk. Hij laat iedereen de bankbiljetten zien en toen ik ze ook te zien kreeg heb ik de nummers genoteerd. Bij de Boerenleenbank kon men mij bevestigen dat die biljetten aan Twijnstra waren uitbetaald. Dus ben ik naar hem toe gegaan en heb hem gezegd:

,U heeft tweehonderdvijftig gulden bij de bank opgenomen en dat geld heeft u aan Tjalling betaald, omdat u dacht dat hij de schuur van Bruinsma in brand had gestoken. Maar Tjalling heeft het niet gedaan.’

Jullie begrijpen dat Twijnstra mij met grote ogen van verbazing aankeek omdat ik alles wist en weten jullie wat hij toen zei?”

„Dat hij er niets mee te maken had,” zei Gerben.

„Mis,” zei Zwart.

„Dat hij geen geld aan Tjalling had gegeven,” raadde Hielke.

„Dat wilde hij later wel beweren,” zei Zwart. „Maar toen was het voor hem reeds te laat, want het eerste wat hij zei was: „Als Tjalling het niet gedaan heeft moet ik mijn geld terug hebben.””

„Twijnstra dacht natuurlijk het eerst aan zijn geld,” zei Klinkhamer. „Maar waarom wil hij zo graag die oude boerderij hebben?”

„Omdat de gemeente er bouwterrein wil aanleggen voor nieuwe huizen,” zei Zwart. „Twijnstra probeert de grond voor een zacht prijsje in handen te krijgen om het later met winst aan de gemeente te verkopen!”

„Wat een schurk!” schold Gerben. „Hij is al zo rijk en moet hij nu nog meer hebben?”

„Tja,” zei Zwart. „Maar hij kreeg het deksel op z’n neus. In plaats van winst te maken, moet hij nu een flinke boete betalen voor het aanzetten tot brandstichten.”

„Maar hoe weet u dat Tjalling de brand niet heeft gesticht?” vroeg Sietse.

„Omdat ik bij Tjalling was, toen de brand uitbrak,” zei Zwart. Een moment zweeg iedereen verbaasd en dan vroeg Gerben: „Wie heeft de brand dan aangestoken?”

„De jongelui van de Radioamateurclub,” zei Zwart. „Zij hebben hier een week geleden nogal uitbundig feest gevierd en wierpen lege bierflesjes op het erf van Bruinsma.”

„Dat weet ik,” zei Gerben. „Bruinsma bracht een mandje vol flessen terug naar ’t hotel.”

„Maar in de greppel naast de schuur bleven de scherven van een kapot flesje liggen,” zei Zwart. „En een van die scherven werkte als een brandglas. Toen de zon er in scheen weerkaatste een straal op de aanplakbiljetten die een circus op de schuur had geplakt. Het papier begon te branden en de droge planken van de schuur stonden toen ook weldra in vlam. Dat was alles!”

„Dat was alles?” riep Klinkhamer. „Ik sta versteld hoe u dat allemaal heeft ontdekt. Ik neem er mijn petje voor af, mijnheer Zwart.”

„Laat ik er dan gauw bij vertellen dat de jongens mij reuze geholpen hebben,” zei Zwart. „Zij gaven mij alle inlichtingen over Tjalling. En het ontstaan van de brand ontdekte ik vanmorgen door op de plaats van de houten wand een krant op te hangen. De krant ging ook in brand door de straling uit een glasscherf.”

„Dat zagen wij dus vanmorgen,” zei Hielke.

„Ik weet nog wel dat Bruinsma zei, dat hij de aanplakbiljetten

liet zitten omdat daarmee alle kieren goed waren dicht gemaakt,” zei Sietse. „Maar dat de schuur daar zo bijzonder warm van zou worden had Bruinsma zeker niet verwacht.”

„Voor hem is het een geluk bij een ongeluk,” zei Zwart.

„Bruinsma krijgt van de verzekering meer geld dan hij ooit bij een verkoop had gekregen. En als de gemeente zijn land koopt, kan hij rustig gaan rentenieren.”

Dat vonden allen heel fijn voor Bruinsma en Gerben zei:

„Ik ben blij dat Twijnstra ernaast zit. Laat hem maar een dikke boete betalen, die schrok! Tot ziens, vrienden!”

„Wacht even, Gerben!” zei Klinkhamer. „Vanavond gaan wij met de fanfare geld inzamelen voor het afscheidskado van onze burgemeester. Kom jij ook om zeven uur op het Raadhuisplein?”

„Oké,” zei Gerben. „U kunt op mij rekenen.”

De telefoon in de smederij rinkelde en Sietse nam de hoorn van de haak. Dan riep hij:

„Mijnheer Zwart, het is voor u!”

Zwart nam de telefoon en na even te hebben geluisterd zei hij: „Ik kom meteen!”

Hij hing de hoorn weer op de haak en zei tegen Klinkhamer:

„Er wacht iemand van de verzekering op mij voor een rapport over het ontstaan van de brand!”

En dan vertrok ook hij haastig.

„De brand is nu opgelost,” zei Sietse. „En vanavond hebben wij muziek in het dorp! Hoera!”

„Het leven is een lach en een traan,” zei Klinkhamer.

„Vanavond moeten jullie helpen geld inzamelen!”

„Dat doen wij graag,” zei Hielke.

Die avond liepen Hielke en Sietse met nog meer jongens en meisjes in hun zondagse kleren langs de huizen om giften in ontvangst te nemen. De fanfare speelde daarbij vrolijke marsen en de mensen gaven met gulle hand. Er werd veel geld opgehaald en toen de volgende dag de boeren uit de polder ook hun bijdrage kwamen brengen was er genoeg om de burgemeester een passend kado te kunnen geven. Wat voor geschenk bleef voorlopig nog geheim. De burgemeester wilde ook een aandenken aan de gemeente schenken en hij liet door de timmerman twee leuke banken plaatsen op de dijk bij het meer. Op de leuning van de banken werden spreuken geschilderd maar die moesten geheim blijven tot de dag van het afscheid. Daarna maakte de schilder rond iedere bank een kleed vast waarmee alles aan het oog werd onttrokken.

Toen was daar de grote dag van het afscheid. 's Morgens vroeg stond de vlag reeds hoog op de kerktoren en heel het

dorp vlagde mee. In een feestelijke openbare vergadering droeg de burgemeester zijn ambt over aan zijn opvolger, mijnheer Lonkhuizen. Daarna kwamen de schoolkinderen een zanghulde brengen voor het gemeentehuis. De burgemeester hoorde het met zichtbare voldoening aan.

's Middags was er een grote optocht waaraan alle verenigingen deelnamen, zoals de fanfare, de gymnastiekclub, de voetbalclub, de visclub, de korfbalclub, de brandweer en nog vele andere. En achter die optocht reed een fonkelnieuwe auto. Dat was het geschenk dat de burgerij aan haar burgemeester ten afscheid gaf. De burgemeester die temidden van zijn familie de optocht gadesloeg vanaf het bordes voor het gemeentehuis keek heel verrast naar die mooie auto. De hoofdonderwijzer hield een toespraak waarin hij zei: „Wij hopen dat u deze auto nog vele jaren zo goed zult besturen, als u het ook onze gemeente deed. En dat uw verdere leven even soepel mag voortgaan als het comfortabele rijden in deze auto waarvoor de hele gemeente zo gul heeft gegeven uit waardering voor al uw werk.”

De burgemeester bedankte hartelijk voor dit grootse bewijs van sympathie en vertelde dat ook hij een kleine verrassing had voor de gemeente waarin hij met zoveel plezier had gewerkt. En hij verzocht iedereen met hem mee te gaan naar

het meer. Hij stapte in zijn prachtige nieuwe auto en achter de vrolijk spelende fanfare reed hij door het dorp naar het meer. Langs de weg stonden vele nieuwsgierigen die hartelijk naar de burgemeester wuifden en waarvan de meesten zich achter de optocht aansloten. Zo kwamen er heel veel belangstellenden bij het meer waar de twee banken waren geplaatst. Hier hield de burgemeester een toespraak waarin hij zei, dat ook de jeugd van het dorp steeds diep in zijn herinnering zou blijven. En daarom gaf hij die jeugd de twee banken waar spreuken op stonden die zij nooit moesten vergeten. Vervolgens trok hij het doek van de ene bank weg en kon iedereen de spreuk lezen die op de leuning stond geschilderd. Hij luidde:

Meisjes zing veel over jullie geboortedorp! Maar in plaats van — zing veel — stond er — spring ver —! Een grappenmaker had er andere letters op geplakt en zo las iedereen:

Meisjes spring ver over jullie geboortedorp! Dat gaf veel vrolijkheid en de burgemeester zei lachend: „Ik weet dat jullie van een grapje houden, maar ik heb het niet gedaan. Laten wij maar gauw gaan kijken wat er met de andere spreuk is gebeurd.”

Iedereen stond nu te dringen om te zien wat er op de volgende bank te lezen stond. De burgemeester trok het doek

weg en jawel hoor; ook hier had de grappenmaker papieren letters over de spreuk geplakt en zo stond er in plaats van — Jongens denk altijd aan dit mooie meer —, — Jongens denk altijd aan de rooie beer —.

Iedereen lachte vrolijk en de burgemeester lachte al even hard mee.

Veldwachter Zwart trok de papieren letters weg en dan

stonden de banken in volle glorie.

„Dames en heren,” zei de burgemeester. „Wij hebben weer hartelijk kunnen lachen en dat vind ik een heel prettig besluit van deze dag. Het doet er verder niet toe wie deze grap heeft uitgehaald en daarom zeg ik: Leve Gerben!”

„Ja,” riep iedereen. „Het was natuurlijk een streek van Gerben! Waar is ie?”

„Daar loopt hij naar het dorp!” zei Sietse.

„Hee Gerben!” riep de slager. „Kom terug! Waar ga jij heen?”

„Ik ga mijn tenen op gelijke hoogte met mijn neus brengen!” riep Gerben. „Adios!”

En hij ging naar huis, want hij schaamde zich een beetje.

„Laat hem maar,” zei de burgemeester. „Ik spreek hem nog wel en dan zal ik hem bedanken voor de vrolijkheid waarvoor hij zo vaak wist te zorgen.”

Klinkhamer bedankte namens de vereniging voor vreemdelingenverkeer voor de leuke banken en hij hoopte dat de burgemeester ook hier nog vaak zou zitten te genieten van het prachtige uitzicht over het meer.

En zo was dan alles gezegd en is ook aan dit verhaal het einde gekomen. Rest mij alleen nog te vertellen dat er 's avonds iemand voorbij de smederij kwam die, luid liep te zingen van:

Rataka — tjieng — ka — boem!

„Daar gaat nog iemand met prettige herinneringen aan ons dorp,” zei Klinkhamer. „Tjalling is de koning te rijk met het geld dat hij kreeg van de gierigste boer uit heel de omtrek.”

„Dat zal niemand hem ooit nadoen,” zei Hielke lachend.

„En dan zeggen ze dat Tjalling onnozel is,” zei Sietse. „Maar ik zeg: Rataka — tjieng — ka — boem!”

Daarbij gaf hij met een zware hamer zo’n klap op het aanbeeld dat de steel van de hamer brak. En toen moest hij heel hard de smederij uithollen want Klinkhamer nam dat niet.

Hielke lachte, dat de tranen hem over de wangen liepen.

De Kameleon Reeks

1. De schippers van de Kameleon (1949)
2. Kameleon ahoy! (1951)
3. Redders met de Kameleon (1952)
4. Speurders met de Kameleon (1955)
5. De Kameleon op volle toeren (1956)
6. De Kameleon houdt koers (1958)
7. Goede vaart, Kameleon (1958)
8. Trossen los Kameleon! (1959)
9. De Kameleon in 't zoeklicht (1959)
10. De Kameleon opnieuw in actie (1960)
11. De Kameleon in de branding (1961)
12. Vivat Kameleon! (1961)
13. De Kameleon Blijft Favoriet! (1962)
14. De Kameleon wint de prijs! (1962)
15. De kameleon brengt geluk! (1963)
16. Bravo Kameleon! (1963)
17. Vakantie met de Kameleon (1964)
18. De Kameleon viert feest! (1964)
19. Tiptop Kameleon (1965)
20. De Kameleon schiet te hulp (1965)
21. Trouwe vrienden van de Kameleon (1966)

22. De Kameleon staat voor niets! (1966)
23. Met de Kameleon er op los! (1967)
24. De kameleon altijd paraat (1967)
25. De Kameleon slaat zijn slag (1968)
26. De Kameleon pakt aan! (1968)
27. Ruim baan Kameleon (1969)
28. De Kameleon vaart uit! (1969)
29. De Kameleon treft doel! (1970)
30. Volle kracht, Kameleon! (1970)
31. Met de Kameleon op avontuur (1971)
32. De Kameleon maakt schoon schip (1971)
33. De Kameleon knapt het op! (1972)
34. Met de Kameleon vooruit (1972)
35. De Kameleon steekt van wal (1973)
36. De Kameleon doet een goede vangst! (1973)
37. De vlag in top voor de Kameleon (1974)
38. De Kameleon in de storm (1974)
39. Alle hens aan dek, Kameleon! (1975)
40. De Kameleon krijgt nieuwe vrienden (1975)
41. Op reis met de Kameleon! (1976)
42. De Kameleon heeft succes (1976)
43. De Kameleon vaart voorop! (1977)
44. Lang leve de Kameleon! (1977)

45. De Kameleon helpt altijd! (1978)
46. De Kameleon ruikt onraad (1978)
47. De Kameleon geeft vol gas (1979)
48. De Kameleon maakt plezier (1979)
49. De Kameleon ligt op de loer (1980)
50. De Kameleon in het goud (1980)
51. De Kameleon houdt stand! (1981)
52. De Kameleon vaart door (1981)
53. De Kameleon gooit het roer om (1982)
54. Recht door zee, Kameleon (1982)
55. De Kameleon op dreef (1983)
56. De Kameleon in woelig water (1984)
57. Met de Kameleon voor de wind (1985)
58. De Kameleon heeft goed nieuws (1988)
59. De Kameleon draagt zijn steentje bij (1989)
60. De Kameleon maakt het helemaal (1991)
61. De Kameleon slaat alarm (1992, door P. de Roos)
62. De Kameleon stuurloos (1995, door P. de Roos)
63. De Kameleon op jacht (1998, door P. de Roos)
64. De Kameleon scoort! (2006, door Fred Diks)
65. Zet 'm op, Kameleon! (2008, door Fred Diks)
66. De Kameleon lost het op (2009, door Fred Diks)